

Kvinnoseparatism i livemusiksammanhang – behövs det?

Case Sävy-klubi

Anna-Stina Jungerstam

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Kulturproduentskap
Identifikationsnummer:	
Författare:	Anna-Stina Jungerstam
Arbetets namn:	Kvinnoseparatism i livemusiksammanhang – behövs det? Case Sävy-klubi
Handledare (Arcada):	Elisabeth Öhman
Uppdragsgivare:	
<p>Sammandrag:</p> <p>Detta examensarbete är en kvalitativ undersökning av behovet av kvinnoseparatistisk verksamhet och Safer Space i samband med singer-songwriterklubben Sävy-klubi i Helsingfors. Målsättningen har varit att undersöka behovet av kvinnoseparatistiska scener. Syftet med detta arbete är att bidra till utvecklingen av en mer jämställd riktning i musikbranschen. Arbetet är en kvalitativ forskning i form av halvstrukturerade kvalitativa intervjuer med grundare av och producenter vid Sävy-klubi, några singer-songwriters som uppträtt på klubben och representanter från två organisationer med liknande verksamhet som Sävy-klubi: Rock Donna och GR!F. Arbetet innehåller även studier i för arbetet relevanta ämnen som genusteorier, kvinnoseparatism, Safer Spaces och jämställdhet inom musikbranschen. Den teoretiska referensramen för forskningen är feministiska teorier om genus, maktstrukturer och heteronormativitet. Arbetet visar att det finns ett behov av kvinnoseparatism i livemusiksammanhang. Andra resultat pekar på att en ökad medvetenhet om rådande strukturer och normer kan möjliggöra att man ser dem som strukturella problem, istället för att låta dem påverka en personligen. Resultaten korrelerar med den pågående verksamhet som finns i Finland och ger inblick i kvinnliga singer-songwriters behov och förhoppningar kring forskningsämnet. Förhoppningsvis skapar kvinnoseparatistiska verksamheter samhällsdebatter där ifrågasättandet av de nuvarande normerna och maktordningarna leder till positiva förändringar som bidrar till jämställdhet.</p>	
Nyckelord:	kvinnoseparatism, Safer Space, jämställdhet, Sävy-klubi, Rock Donna, GR!F, genus, maktstrukturer, heteronormativitet, kvinnonorm, feminism
Sidantal:	53
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Arts Management
Identification number:	
Author:	Anna-Stina Jungerstam
Title:	Female separatism in live music situations – is there a need for it? Case: Sävy-klubi
Supervisor (Arcada):	Elisabeth Öhman
Commissioned by:	
<p>Abstract: This thesis is a qualitative study of the need for female separatist activities and Safer Space in connection with the singer-songwriter club Sävy-klubi in Helsinki. The aim has been to investigate the need for women’s separatist scenes. The purpose of this work is to contribute to the further development of equality in the music industry. This study is uses qualitative research in the form of semi-structured qualitative interviews with the founders and producers of Sävy-klubi, several singer-songwriters who performed at the club, and representatives from two organizations with similar activities as Sävy-klubi: Rock Donna and GR!F. This thesis also includes studies in relevant topics such as gender theories, female separatism, Safer Spaces and gender equality in the music industry. The theoretical frames of reference for the research is feminist theories of gender, power structures and heteronormativity. This work shows that there is a need for female separatism in live music situations, and also demonstrates that an increased awareness of current structures and norms can enable one to see them in a structural, rather than personal, context. The results correlate with ongoing activities in Finland and provide insights into the needs and hopes of female singer-songwriters concerning the research topic. Female separatist activities will hopefully act as a catalyst for social debates that critique current norms and power systems, and lead to positive changes that contribute to gender equality.</p>	
Keywords:	Female separatism, Safer Space, equality, Sävy-klubi, Rock Donna, GR!F, gender, power structures, heteronormativity, female norm, feminism
Number of pages:	53
Language:	Swedish
Date of acceptance:	

OPINNÄYTE	
Arcada	
Koulutusohjelma:	Kulttuurituotanto
Tunnistenumero:	
Tekijä:	
Työn nimi:	Naisten separatismi elävän musiikin yhteydessä – onko sille tarvetta? Case Sävy-klubi
Työn ohjaaja (Arcada):	Elisabeth Öhman
Toimeksiantaja:	
<p>Tiivistelmä:</p> <p>Tämä opinnäytetyö on kvalitatiivinen tutkimus naisten separatistitoiminnan ja turvallisemmasta tilan tarpeesta, laulaja-lauluntekijäklubi Sävy-klubin yhteydessä Helsingissä. Tavoitteena on ollut tutkia naisten separatististen lavojen tarvetta. Tämän tutkielman tarkoitus on edistää musiikkiteollisuuden kehitystä tasa-arvoisempaan suuntaan. Teos on kvalitatiivinen tutkimus laadullisten puolistrukturoitujen haastattelujen muodossa, Sävyklubin perustajien ja tuottajien, joidenkin klubissa esiintyneiden laulaja-lauluntekijöiden ja kahden Sävy-klubin tapaisten järjestöjen edustajien kanssa: Rock Donna ja GR!F. Työ sisältää myös tutkielmia siihen liittyvistä aiheista, kuten sukupuoliteoria, naisten separatismi, turvallisemman tilan konsepti ja sukupuolten välinen tasa-arvo musiikkiteollisuudessa. Tutkimuksen teoreettinen viitekehys on feministiset sukupuoliteoriat, voimarakenteet ja heteronormatismi. Työ osoittaa, että naisten separatismiin on tarvetta elävän musiikin yhteydessä. Muut tulokset viittaavat siihen, että nykyisten rakenteiden ja normien lisääntynyt tietoisuus, voi auttaa näkemään ne rakenteellisina ongelmina, sen sijaan, että antaisi niiden vaikuttaa henkilökohtaisesti. Tulokset korreloivat Suomessa parhaillaan toimivien toimien kanssa ja antavat tietoa naislaulaja-lauluntekijöiden tutkimusaiheeseen liittyvistä tarpeista ja toiveista. Toivottavasti naisten separatistitoiminta luo yhteiskunnallisia keskusteluja, joissa nykyisten normien ja valtarakenteiden kyseenalaistaminen johtaa positiivisiin muutoksiin, jotka edistävät sukupuolten tasa-arvoa.</p>	
Avainsanat:	Naisten separatismi, turvallisempi tila, tasa-arvo, Sävyklubi, Rock Donna, GR!F, sukupuoli, valtarakenteet, heteronormatismi, naisten normi, feminismi
Sivumäärä:	53
Kieli:	Ruotsi
Hyväksymispäivämäärä:	

INNEHÅLL

1 Inledning	7
1.1 Disposition	7
1.2 Bakgrund	7
1.3 Målsättning och forskningsfrågor	9
1.4 Avgränsning	10
1.5 Metod och material	10
1.6 Teoretisk referensram	10
1.6.1 <i>Genusteorier</i>	13
1.6.2 <i>Maktstrukturer</i>	14
1.6.3 <i>Kvinnoseparatism</i>	14
2 Empiriskt Material	15
2.1 Presentation av intervjuobjekt	15
2.1.1 <i>Sävy-klubi</i>	15
2.1.2 <i>Rock Donna</i>	16
2.1.3 <i>GRIF</i>	17
2.1.4 <i>Presentation av intervjupersoner</i>	17
2.2 Kontakt	21
3 Forskningsmetod	22
3.1 Kvalitativa intervjuer	22
3.2 Intervjuform	23
3.3 Etiska aspekter	23
3.4 Diskursanalys	24
4 Resultat	24
4.1 Resultat och analys (av intervjumaterial)	24
4.1.1 <i>Tankar kring jämställdhet i musikbranschen</i>	25
4.1.2 <i>Kvinnonormen och normen för kvinnliga singer-songwriters</i>	26
4.1.3 <i>Kvinnoseparatism och Safer Space nödvändiga verktyg</i>	28
4.1.4 <i>Kvinnokvoten ett verktyg för mångfald</i>	32
4.1.5 <i>Utveckling och framtid för Sävy-klubi</i>	34
4.1.6 <i>Tankar och drömmar om framtiden</i>	37
5 Slutdiskussion	40
Källor	42
Bilagor	45

FÖRORD

- En klubb för bara kvinnliga artister – vad ska det vara bra för?

Där kom frågan igen. För hundra gången. Vad ska jag svara? Att det är en möjlighet för kvinnor att kunna uppträda med sin musik utan att bli jämförda med männen? Att manliga musiker automatiskt anses vara de seriösa artisterna under en kväll där både kvinnor och män uppträder? Att många kvinnor måste få uppträda fria från manliga maktstrukturer? Fast egentligen borde jag väl svara att jag inte vill att sådana klubbar ska finnas – men att det är ett nödvändigt ont på väg mot en jämlik musikvärld.

Valet av ämne för det här examensarbetet föddes ur en frustration över att i tid och otid behöva förklara varför jag och min arbetsgrupp driver en livemusikklubb, Sävy-klubi, för kvinnliga singer-songwriters. Även innan jag började delta i Sävy-klubis verksamhet har jag i många andra sammanhang upplevt ett ifrågasättande av utrymme och stöd för kvinnospecifik eller kvinnoseparatistisk verksamhet.

Efter ungefär tio år i musikbranschen har jag funderat över dessa frågor och velat hitta ett enkelt svar som alla kan förstå. Musikbranschen är fortfarande mansdominerad och ojämsställd. Men varför behövs det verksamhet där man ger utrymme åt kvinnor genom kvinnoseparatistisk verksamhet? Hur bidrar det till jämställdhet? Varför nedvärderas kvinnospecifik verksamhet trots de positiva effekter den har för de inblandade? Dessa är några av de frågor som ligger till grund för varför det intresserar mig att undersöka *om* och *hur* kvinnoseparatism i livemusiksammanhang behövs.

Konsten fungerar som en fristad för människan och som barn har du konsten och du är fri.
Om du har konsten så är du aldrig ensam. Konsten är en fristad ifrån könsbetingade
attityder och alla normer. – Heini Lehtväslaiho, bildkonstnär och självlärd singer-songwriter

Stort tack till de fantastiska kvinnorna jag fick intervju, min handledare Elisabeth Öhman, min vän Sandra Holmqvist för ytterligare och ypperlig språkgranskning, mina vänner och familj för stöd och fantastiska diskussioner vid de otaliga gångerna av frustration gällande ojämsställdheten inom musikbranschen (och samhället i stort). Vi har kommit en lång väg och vi fortsätter framåt!

1 INLEDNING

1.1 Disposition

Här ger jag en översikt av hur examensarbetet är uppbyggt och vad jag behandlar i de olika kapitlen.

I kapitel 1 *Inledning* inleder jag examensarbetet med att kort presentera det nuvarande läget i musikbranschen och den ojämställdhet som råder. Efter det berättar jag om bakgrunden till valet av ämne för mitt examensarbete och min historia med Sävy-klubi. Därefter presenterar jag mina målsättningar och forskningsfrågor. Sedan följer en underrubrik om hur jag valt att avgränsa min forskning och om den teoretiska referensramen jag använder i min forskning. Jag presenterar även min forskningsmetod, val av material och förklarar kort de definitioner som är centrala i mitt examensarbete.

I kapitel 2 *Empiriskt material* presenterar jag det empiriska materialet för forskningen, vilket är Sävy-klubis arrangörer och uppträdande samt organisationerna Rock Donna och GR!F. Det följer även en beskrivning av hur jag gick tillväga när jag kontaktade intervjuobjekten/informanterna.

I kapitel 3 *Forskningsmetod* förklarar jag hur jag gick tillväga med den kvalitativa forskningsmetod jag valt att använda och om de kvalitativa intervjuade i den semistrukturerade intervjuformen.

I kapitel 4 *Resultat* redogör jag för resultaten. Jag presenterar intervjuobjekten och sedan resultaten och analysen av det intervju material som jag samlat ihop från dem. Jag behandlar resultaten i form av analyser inom flera separata underrubriker.

I kapitel 5 *Slutdiskussion* delar jag med mig av mina tankar kring framtiden och utvecklingen av Sävy-klubi och musikbranschens framtid.

1.2 Bakgrund

Musikbranschen är väldigt ojämställd. Endast var nionde artist på sommarens festivaler i Finland är kvinna eller en person som uppfattas som kvinna. – YLE Västnyland, 14.06.2018

Som det nämndes i förordet har jag över tio års erfarenhet av verksamhet inom musikbranschen och har som kvinnlig musiker och evenemangsproducent upplevt att det finns

ett behov av ett utrymme som är till för endast kvinnor, där verksamheten drivs av kvinnor och där programmet har fokus på icke-män. Jag har gått en musikutbildning riktad till kvinnor och lärde mig då att se de olika sätt på vilka kvinnor och icke-män är under-representerade inom musikbranschen. Det gav mig kunskap om hur jag kan verka inom musikbranschen för att förändra situationer åt ett mer jämställt håll. Utöver detta har jag även under fyra år arbetat med produktionen av en live-musikklubb för kvinnliga singer-songwriters och i samband med det sett att det finns ett behov för den. Jag har också upplevt ett ständigt ifrågasättande av och missförstånd angående varför den drivs. Både utbildningen (Ella Music Education) och produktionen av musikklubben (Sävyklubi) använder kvinnoseparatism och Safer Space inom sin verksamhet. Kvinnoseparatism innebär t.ex. verksamhet som drivs av kvinnor och för kvinnor, med tanken att verksamheten då blir fri från männens tolkningsföreträde och manliga härskartekniker (ROKS). Safer Space är ett begrepp som används i samband med verksamhet för kvinnor och ickebinära för att beskriva utrymmen där dessa icke-män ges utrymme på ett annat sätt än i de flesta vanliga situationerna i samhället där de kan vistas och verka, samtidigt som de känner sig säkra. I denna avhandling kommer jag använda begreppen "säkrare rum" och "säkrare utrymme" parallellt för att beskriva Safer Space. För att inte göra detta arbete för stort och för att göra det intressant för mig personligen har jag valt att fokusera på att undersöka saken utgående från Sävy-klubi.

Trots många framsteg för jämställdhet och arbete för inkludering av kvinnor på olika sätt och områden inom musikbranschen, är det ett faktum att musikbranschen fortfarande är mansdominerad och det finns fortfarande strukturer som skapar ojämställdhet. Det finns en orsak till att organisationer som GR!F (f.d. Girls Rock! Finland) och Rock Donna verkar i Finland och under de senaste åren har blivit större och aktivare med sin verksamhet.

Trygga rum för tjejer och kvinnor: Så länge maktbalansen mellan könen är skev behöver kvinnor och tjejer sina egna utrymmen, utan mäns tolkningsföreträde och härskartekniker. – ROKS, Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige

Efter #metoo har det skett en förändring i attityder och beteenden mellan män och kvinnor världen över, och rörelsen har uppmuntrat till att ta itu med de problem som tidigare tystades eller inte yttrades. Metoo har inte haft samma effekt och mediala synlighet inom den finländska musikbranschen som i t.ex. Sverige, med de olika branschernas

kampanjer. I Finland har dock #dammenbrister varit en aktiv kampanj som gett ordet åt kvinnor i Svenskfinland.

Efter att ha studerat ämnet genusvetenskap och kvinnohistoria har jag en förståelse för varför det finns vissa strukturer i samhället som skapar ojämställdhet mellan könen. I samband med att jag har fått kunskap om orsaker till ojämställdheten har jag även hittat information om hurdana verktyg som finns för att på olika plan bidra till jämställdhet inom musikbranschen. Jag har nu valt att fokusera på ett visst område av verksamhet som finns till för ett specifikt behov. Det kan vara svårt som man att se utanför sin egen verklighet och förstå hur kvinnor och icke-män upplever olika situationer i musiksamband. Därför vill jag med mitt examensarbete enkelt och tydligt förklara varför och på vilka sätt det krävs annorlunda musikevenemang för att bidra till jämställdhet inom musikbranschen. Detta examensarbete kommer även att bidra med verktyg till produktionen av mer jämställda och inkluderande musikevenemang (och även andra kulturevenemang) som stöder och ger utrymme för kvinnor och icke-män. Genom detta examensarbete hoppas jag att hitta svar på varför Sävy-klubi finns, på vilka sätt det behövs och hur vi kan utveckla vår verksamhet för att svara på de behov som kvinnliga singer-songwriters i (främst Helsingfors, med omnejd) har.

1.3 Målsättning och forskningsfrågor

Målsättningen med detta examensarbete är att undersöka behovet av kvinno-specifika/kvinnoseparatistiska scener. Syftet med arbetet är att påverka utvecklingen av musikfältet i en mer jämställd riktning genom att synliggöra de verktyg som finns för att öka kvinnliga musikers möjligheter att ta större plats.

Mina forskningsfrågor är följande:

Finns det ett behov av kvinnoseparatism/Safer Spaces?

Hur skapar Sävy-klubi en Safer Space?

Vilka behov uppfyller Sävy-klubi för dem som medverkar i klubben?

Utgående från de svar som jag får i min undersökning hoppas jag kunna formulera vad framtiden kräver av klubben och av musikscener i allmänhet.

1.4 Avgränsning

För att avgränsa mitt undersökningsmaterial har jag valt att fokusera på singer-songwriterklubben Sävy-klubi, som jag arbetar med, och liknande verksamhet som jag har anknytning till och som är verksam i Finland. I och med att jag undersöker behovet av kvinnoseparatism i livemusiksammanhang genom en case study om Sävy-klubi avgränsas intervjuforskningen till de som varit verksamma i anknytning till klubben, d.v.s. arrangörer och de singer-songwriters som uppträtt på klubben. För att få med två anorlunda men liknande sammanhang i min forskning har jag även intervjuat representanter för Rock Donna och GR!F.

1.5 Metod och material

Som metod har jag valt att använda kvalitativ forskning (Kuada, 2012) i form av intervjuer med grundare och producenter av Sävy-klubi, några singer-songwriters som uppträtt på klubben och representanter från två organisationer med liknande verksamhet som Sävy-klubi. Forskningsmetoden presenteras närmare i kapitel tre. Ytterligare forskningsmaterial är litteraturstudier i ämnen som genusteorier, kvinnoseparatism, Safer Spaces och jämställdhet inom musikbranschen. Forskningsmaterialet presenteras ytterligare i nästa kapitel 1.5.

Jag avser inte att undersöka och redogöra för en mer omfattande struktur gällande existerande kvinnospecifika verksamheter, eller kvantitativt presentera på vilka sätt ojämställdheten syns i den finländska musikscenen. Mitt intresse är att undersöka den kunskap och lärdom som finns i de intervjuade personernas specifikt situerade historier i anknytning till att verka som singer-songwriter utanför och i kvinnoseparatistisk verksamhet.

1.6 Teoretisk referensram

Den teoretiska referensramen för min forskning är feministiska teorier om genus, maktstrukturer och heteronormativitet, som presenteras i underrubriker. Före det presenterar jag en kort lista av centrala begrepp med kortfattade förklaringar för varje begrepp.

Jämlikhet

Jämlikhet är ett begrepp som har en association till religiös tro och antirasism, men det är även grunden till västvärldens demokratiska ideal, där den grundläggande värderingen är att alla människor har lika värde, d.v.s. samma möjligheter till att nå önskvärda mål och att ta del av olika situationer på samma villkor oavsett t.ex. kön, ålder eller andra sociala strukturella faktorer (Thomsson, 2002, *Kvinnor, makt och förändring – att möta kvinnor i behov av stöd*, s. 122).

Jämställdhet

Jämställdhet innebär lika möjligheter, rättigheter och skyldigheter för kvinnor och män. Med jämställdhetsarbete strävar man efter att komma ifrån det förtryck och diskriminering som kvinnor upplever i samhället (Thomsson, 2002, *Kvinnor, makt och förändring – att möta kvinnor i behov av stöd*, s. 54–56).

Feminism/Feminist

I *Kvinnor, makt och förändring – att möta kvinnor i behov av stöd* (Thomsson, 2002, s. 142) hänvisar författaren Thomsson i sin underrubrik *Vad är egentligen en feminist?* till sociologen Carin Holmbergs (1996) beskrivning av feminismen, där Holmberg menar att det finns många feministiska inriktningar, men att det är dessa tre grundantaganden som feminismen ofta håller sig till:

1. Samhället är mansdominerat och kategorin män har makt över kvinnor.
2. Detta maktförhållande bör förändras så att kvinnor inte längre är underordnade män.
3. Förutsättningarna för kvinnors frigörelse är att kvinnor är solidariska med varandra.

Genus och genussystem

I genussystemet förstås kön som något som strukturerats som motsatser, där det hierarkiskt anses att ena könet är av högre värde än det andra. Yvonne Hirdman beskriver genussystemet i Thomssons bok som ett maktsystem som är uppbyggt kring logikerna att könen hålls isär enligt kvinnligt och manligt, och att den manliga normen är överordnad den kvinnliga (Thomsson, 2002, s. 76–77).

Patriarkat

Med patriarkat menas ett samhällsskick där män har den överordnade makten och övervikten av inflytande i samhället (enligt *Svenska Akademiens Ordbok*).

Matriarkat

Ett matriarkat är en motsvarighet till ett patriarkat, där kvinnor skulle ha starkare inflytande i samhället, samhället skulle vara kvinnostyrt eller kvinnodominerat (enligt *Svenska Akademiens Ordbok*).

Kvinnoseparatism

Kvinnoseparatism innebär kvinnospecifik verksamhet, där kvinnor är separerade från männen. Det är ett sätt att skapa ett utrymme för kvinnor som är fri från mäns tolkningsföreträde och härskartekniker, och där kvinnor därmed inte behöver underordnas män eller diskrimineras enligt den skeva maktbalansen som råder i samhället (ROKS).

Könsstereotyper

Förväntningar och antaganden om utseende och beteenden som är förknippade med könen.

Normer, kvinnonormen och heteronormativitet

Normer är olika regler för hur någonting förväntas vara. Med kvinnonormen menas de förväntningar som ställs på kvinnor, d.v.s. hur en kvinna bör vara, som t.ex. vara socialt kompetent, kunna lösa konflikter, vara anpassningsbar, vara vårdande och moderlig, ha en stark empatiförmåga, kunna leva upp till förväntningar om utseende enligt vad som anses vara vackert, osv. (Josefson, 2005, s. 31). Heteronormativitet innebär att heterosexualitet anses vara normen inom sexuella läggningar (Josefson, 2005, s. 99).

Safer Space

Safer Space är på svenska ”säkrare utrymme”. I ett Safer Space strävar man efter att utrymmet är fritt från fördomar, konflikter, kritik eller potentiellt hotande handlingar, idéer eller konversationer. Begreppet Safe Space har omformats till Safer Space, d.v.s. säkrare utrymmen istället för säkert utrymme, eftersom det anses vara en omöjlighet för

ett utrymme att vara helt säkert för alla inblandade i och med att alla har olika uppfattningar om sin livsvärld. (*Coalition for Safer Spaces*, 2010)

1.6.1 Genusteorier

Man föds inte till kvinna, man blir det.

- Simone de Beauvoir, *Det andra könet*

Med genus anses det sociala könet, som tar sig form i de sociala och kulturella mönster för vad som anses vara accepterat manlig och kvinnligt. I boken *Medier, genus och makt* (s. 12–14, 2006) förklarar Jarlbro att det var Gayle Rubin som skapade begreppsparet genus/kön (Rubin 1975), med vilket Rubin skiljer mellan det socialt betingade och det biologiska. Dessa sociala och kulturella mönster förändras med tiden och kan se olika ut i olika kulturer. I och med att dessa sociala och kulturella mönster är något vi lär oss från den stund vi föds blir de naturligt en del av vår identitet, och det kan vara svårt att frigöra sig från dem även om de skulle begränsa oss eller påverka oss negativt. I den svenska antropologen Kulicks (1987) förklaring och tolkning av Rubins tankar kring genus presenterar Kulick att genus i grunden är en tolkning av de biologiska skillnaderna mellan män och kvinnor. Dock utgörs inte genus av de biologiska skillnaderna utan ur tolkningen av dem, och dessa tolkningar påverkas alltid utgående från den kultur man befinner sig i.

Inom den feministiska genusforskningen forskas det i på vilket sätt den nuvarande genusordningen är missgynnsam framförallt för kvinnor och om det går att ändra på de genusattribut som är negativa för kvinnan. I boken *Genustrubbel – Feminism och identitetens subversion* anser Butler (1999) att feminister borde akta sig för att idealisera vissa genussyttringar, eftersom dessa skapa nya former av maktordning och uteslutning. Man borde istället ge möjligheter för flera olika genusformer att ta plats utan att ställa krav på vad dessa möjliggör för dem.

Genus bör inte tolkas som en fast identitet eller en utgångspunkt för olika ageranden; genus är snarare en bräcklig identitet som med tiden har upprättats i ett yttre rum genom en *stiliserad upprepning av handlingar*. Genus uppstår som en effekt av kroppens stilisering och handlar alltså om att oupphörligen genom olika kroppsliga gester, rörelser och stilar skapa illusionen av varaktigt, genusbestämt jag. Denna formulering lösgör genusbegreppet från den solida identitetsmodellens grund, och istället uppfattas genom som en konstituerad *social temporalitet*. – Butler, 1999 (s. 219)

1.6.2 Maktstrukturer

De sociala och kulturella mönster som avses med genus innefattar även de maktstrukturer som existerar mellan män och kvinnor. Dessa är orättvisa för både kvinnor och män, eftersom det kön du anses tillhöra och de genusattribut du anses ha, skapar antaganden och förväntningar på din roll i olika sammanhang.

I boken *Kvinnor, makt och förändring – att möta kvinnor i behov av stöd*, refererar Thomsson (s. 54–55, 2002) till historikern Yvonne Hirdmans (1990) beskrivning av genussystemet, om hur man inom könsteorin beskriver den maktordning som finns i samhället med begrepp som patriarkat, könsmaktsordning och genussystem. Genussystemet kan förklaras som ett maktsystem som bygger på könets isärhållande, i en uppdelning av motsatserna kvinnligt och manligt, och där den manliga normen är överordnad.

1.6.3 Kvinnoseparatism

I kapitlet *Kvinnoverksamheter för de kvinnliga – och maktsvaga* presenterar Thomsson (2002) verksamhet som drivs av kvinnor och för kvinnor, med tanken att verksamheten då blir fri från männens tolkningsföreträde och manliga härskartekniker. Detta är samma koncept som inom feminismen har fått begreppet kvinnoseparatism. Kvinnoseparatism är ett slags positiv särbehandling, där man ger en underrepresenterad grupp, i detta fall kvinnor, extra stöd och resurser för att utvecklas.

Safer Space är ett begrepp som används i samband med verksamhet som drivs i ett utrymme för en grupp eller flera olika grupper av personer, där alla strävar efter att på olika sätt skapa ett utrymme där alla känner sig säkra, bekväma och välkomna. I ett Safer Space uppmuntras man bl.a. till att visa hänsyn mot varandra, vara medveten om sina egna privilegier, ge utrymme och undvika att ha eller yttra sina förutfattade uppfattningar om andra.

Den ökande populariteten av Safer Space-begreppets användning och skapandet av tryggare rum i olika sammanhang och evenemang i Finland, är bl.a. en reaktion på högerpopulismens framväxande inom politiken, som bidragit till ökad rasism och främlingsfientlighet, men det är även en följd av de krav på förändringar och ett sökande efter säkra utrymmen som den världsomvälvande metoo-rörelsen satt igång.

2 EMPIRISKT MATERIAL

I detta avsnitt motiveras val av intervjuobjekt och de organisationer jag valt att inkludera i min forskning. Vidare presenteras Sävy-klubi och de organisationer vars representanter intervjuas.

2.1 Presentation av intervjuobjekt

I de följande underrubrikerna presenterar jag de organisationer och personer som intervjuades: Sävy-klubis grundare och arrangörer, några singer-songwriters som uppträtt på Sävy-klubi, samt representanter från organisationerna Rock Donna och GR!F.

2.1.1 Sävy-klubi



Ett kollage av Sävy-klubi-affischer från år 2018, skapade av Heini Lehväslaiho.

Sävy-klubi är en singer-songwriterklubb med fokus på kvinnliga singer-songwriters. Klubbens arrangörer består av musiker, konstnärer och kulturarbetare. Klubben grundades 2014 av Riitta Leivo, Merikukka Kiviharju och Heini Lehväslaiho, och Katja Luhtala blev också medlem i arbetsgruppen i ett tidigt skede. Själv uppträdde jag på klubben hösten 2014 och blev efter det ljudtekniker för klubben. Med tiden har jag blivit

producent och programansvarig. Klubben har ordnats månatligen (förutom under sommarmånaderna) och i ett skede även två gånger i månaden på Ravintola Oiva i Berghäll, Helsingfors. Klubbens strävar efter att bidra till en positiv förändring i en mansdominerad musikbransch genom att ge utrymme för både mer och mindre erfarna kvinnliga singer-songwriters att uppträda och dela med sig av sin konst, sina tankar och erfarenheter. Programmet är uppbyggt enligt modellen att kvällen har två akter, där kvällen avslutas med en öppen scen där vem som helst är välkommen att uppträda. Innan varje spelning intervjuas den uppträdande kort om sin musikaliska bakgrund, musikens betydelse och om hennes framtidsplaner och förhoppningar. Klubben ämnar ha en varm och välkomnande stämning, med intima och ofta halvakustiska eller småskaliga spelningar, där man får uppleva musiken ärligt, på nära håll och på ett unikt sätt. Fokus är d.v.s. på singer-songwriters framförande av låten i dess grundformat, vilket ofta är i form av sång och ett annat instrument som t.ex. gitarr eller piano. Under år 2018 har Sävy-klubi även haft praktikanter som lärt sig scenbygge, ljudteknik och mixning av livemusik, och i förlängningen har de även fått en inblick i den övergripande produktionen av en singer-songwriterklubb. Sävy-klubi ämnar uppmuntra och inspirera kvinnor i deras musikskapande, i framförandet av musiken och i att skapa kontakter, nätverka och samarbeta med andra kvinnliga musiker.

2.1.2 Rock Donna

På Rock Donnans hemsida beskrivs Rock Donnans verksamhet så här:

”Rock Donna är en svenskspråkig musikförening i Finland som jobbar för att stärka flickors och kvinnors musikaliska och sociala självförtroenden genom utövning och skapande av musik. Tillsammans med närmare ett hundratal motsvarande organisationer över hela världen jobbar Rock Donna för en mer jämställd musikbransch genom att sträva efter att involvera flera kvinnor inom branschens olika områden. Föreningen är politiskt och religiöst obunden.”

Rock Donna arbetar för jämställdhet genom att ordna olika former av bandläger och workshoppar, där kvinnor i olika åldrar inspireras till att musicera tillsammans och uppmuntras till att ta plats på olika områden inom musikbranschen. Verksamheten ställer inga krav på en professionell inriktning och riktar sig till flickor, kvinnor och andra underrepresenterade könsidentiteter inom musikbranschen.

Under bandläger ges deltagarna en bred introduktion till musikens värld genom bl.a. instrumentverkstäder, ljudteknik, bandövningar och låtskrivning. Under lägret tas även teman som självkänsla och jämställdhet upp, och det görs olika övningar som till ger möjlighet till identitetsutveckling som individ och musiker tillsammans med de andra likasinnade lägerdeltagarna.

2.1.3 GR!F

GR!F, d.v.s. Girls Rock! Finland (Tyttöjen rokkileiriyhdistys ry) är en ideell, politiskt obunden och volontärbaserad organisation, som arrangerar olika bandläger, workshoppar och musikevenemang för tjejer, kvinnor, trans*, personer med sexuella variationer och icke-binära människor.

Föreningen har varit aktiv med sin verksamhet sedan år 2012. GR!F:s huvudsakliga verksamhet är att arrangera bandläger – det har ordnats nio stycken under åren 2013–2018. År 2019 har de även ordnat ett rapmusikläger för över 25-åringar i samarbete med Mimmit Rääpä. GR!F är även en del av Sound Collective of Finland, som arrangerar tvåspråkiga veckoslutsläger med olika teman under året.

Det krävs inga förkunskaper för medverkar i lägren. Lägerledarna vägleder lägerdeltagarna i att hitta sitt instrument och sin plats i olika ensembler eller band. Under lägret skriver banden låtar och lär sig att spela tillsammans, under coaching av varsin lägerledare. Tanken är att deltagarna lär sig både om det tekniska och om kreativitet, men även om att arbeta i grupp, om gemenskap och om samhörighet. Det ordnas även olika workshoppar under lägret där man kan öva sig i olika scenframställningsmässiga och sociala färdigheter gällande att spela i band, och även andra praktiska bandrelaterade saker, som förberedelse inför spelning, att skapa fan-material och att ta promobilder. Lägre avslutas med en konsert där banden står upp på scen och framför sina låtar åt de andra lägerdeltagarna, familjemedlemmar och vänner. Lägerledarna finns till för att ta del av lägerdeltagarnas tankar kring lägret, musik och andra tankar om livet i allmänhet.

2.1.4 Presentation av intervjupersoner

Presentationerna av intervjuobjekten/informanterna skapades utifrån den första fria intervjufrågan som löd: Berätta om dig själv, musikens betydelse för dig och din utveckl-

ing som artist. Utöver den information som jag fick under intervjuerna har jag även dubbelkollat en del information, t.ex. födelseår och utbildning, för att inkludera det viktigaste och få det så korrekt som möjligt.

Merikukka Kiviharju, Sävy-klubis grundare och producent

Merikukka Kiviharju (f. 1974) är en sångerska som varit aktiv som frilansmusiker sedan hon var 18 år. Kiviharjus mamma var operasångare och även på pappans sida fanns musiker. Kiviharju började med att spela klassisk piano, som hon spelade nio år i Tammerfors konservatoriet och har även tagit lektioner i klassisk gitarr och även gett pianolektioner sedan hon var 16 år gammal. Som 13-åring bestämde hon att hon är en sångare. Efter några år började hon göra egna låtar, som 16-åring, och har uppträtt aktivt från att hon var 19 år. Rätt så snart efter att hon börjat göra egna låtar, omringade hon sig med de bästa musikerna och personerna, rätt så naturligt genom att musikkretsarna var så små i Tammerfors. Idag är hon en aktiv och mycket uppskattad musiker som uppträder på många olika scener och tillställningar inom huvudstadsregionen. I Sävy-klubi har Kiviharju agerat som programledare och arbetat med allmänt praktisk produktion av klubben under själva evenemangen. För Kiviharju är musiken livet och det allra viktigaste, ända sedan barndomen.

Heini Lehväslaiho, Sävy-klubis producent

Heini Lehväslaiho (f. 1962) är en magisterutbildad bildkonstnär. Lehväslaiho är självlärd singer-songwriter, med sång och gitarr som sina huvudinstrument, och har uppträtt med musik sedan 1996 i form av en duo och senare även i band. Hon har gått en kurs i att finna det musikaliska jaget, men är i grunden en poet som hittat sin väg till musiken via texterna. Lehväslaiho har lärt sig själv spela gitarr, men upplever sig ändå inte kunna spela (tillräckligt bra). I Sävy-klubi har Lehväslaiho skapat affischerna och arbetat med allmän praktisk produktion av klubben under själva evenemangen. För Lehväslaiho är musik ett sätt att uttrycka sig själv, men det viktigaste är att kunna få beröra en annan person.

Katja Luhtala, Sävy-klubis producent

Katja Luhtala (f. 1964) är en självlärd musiker och utbildad inom scenkonst och musikterapi. Luhtala har arbetat som ledare och lärare inom scenkonst, som musiker och per-

formativ konstnär, och som musikpedagog i olika sammanhang, bl.a. som bandledare på GR!F:s bandläger. För Luhtala betyder musiken allt, ända från barndomen, då hon började spela blockflöjt hemma. Som tioåring började hon spela piano. Pianospelandet blev ett eget och säkert utrymme under en barndom där hennes familj flyttade runt mycket i och med hennes pappas arbete inom teatern. Hon tog upp gitarrspelandet som 20-åring och började rätt snart skriva egna låtar, men hittade sin röst först senare. En musiklärare uppmuntrade henne i att våga öva upp sin egen röst, men det var först som 27-åring som hon började sjunga. Luhtala har bott i Sverige en tid, där hon spelade i band med bara kvinnor, och har sedan hon flyttat till Helsingfors spelat både i band med endast kvinnor och i blandade band. Efter en paus har hon hittat tillbaka till pianot och började med sin solokarriär 2008. Luhtala uppträder idag aktivt med sin musik. I Sävy-klubi har Luhtala agerat som programledare och arbetat med allmänt praktisk produktion av klubben under själva evenemangen.

Anonym singer-songwriter som uppträtt på Sävy-klubi

Kvinnlig singer-songwriter (f. 1981) som är självlärd singer-songwriter med akademisk bakgrund inom humanistiska ämnen, som tagit pianolektioner privat som barn in i tonåren. För henne har musiken haft olika syften i olika omgivningar och olika situationer, men framförallt är det ett sätt att uttrycka sig själv. Pianot har varit ett personligt sätt att uttrycka svåra känslor som inte fått plats på andra ställen, och hon har som vuxen känt sig dragen till det på en själslig nivå och velat utforska potentiell talang. Hon har gått musikrelaterade workshoppar och kommit i kontakt med konstnärliga personer, genom vilka hon själv hittat sin konstnärliga sida. Hon började sjunga som 20-åring: Roy Hart-metoden varit viktig i att hitta egen röst. Hon upplever musik som en spirituellt sak och har alltid varit lite rädd för skolaktigt studerande av musik. Hon hittade intresset till musikproduktion under en låtskrivarutbildning på en folkhögskola i Danmark. Efter att ha känt sig mentalt blockerad i att undersöka sin talang som låtskrivare har hon hittat nya möjligheter utanför akustisk musik och börjat producera egen elektronisk musik. Hon har nu sysslat med musik mer eller mindre under åren, utan ett tydligt mål.

Paula Aliina, singer-songwriter som uppträtt på Sävy-klubi

Paula Aliina (f. 1983) är en utbildad yrkesmusiker och pianolärare, som verkar bl.a. med sitt soloprojekt ULAPPA och inom bandet Gasthaus Orkesteri, som spelar musik

som är känd från Twin Peaks. Hon började ta pianolektioner som sexåring och har under dessa år även tagit lektioner i trummor, gitarr, trumpet, sång, komposition och arrangering. Aliina har skrivit låtar nu som då, när hon haft tid och inspiration. Hon har inte sett sin aktivitet som singer-songwriter som ett karriärval utan mer en hobby. Hon har spelat i band där hon varit den enda kvinnan, i band med bara kvinnor och i band där hälften varit män och hälften kvinnor. Låtskrivande tog hon sig an som tonåring: pianospelandet byttes till akustisk gitarr, som i sin tur byttes till elgitarr. Hon har uppträtt med sina egna låtar endast fyra gånger hittills. Paula Aliina har släppt sin första singel i våren 2019 under artistnamnet ULAPPA. Musiken är för henne arbete, passion och en del av hennes identitet.

Sister Capricorn, singer-songwriter som uppträtt på Sävy-klubi

Tove Forsell (f. 1981) är en singer-songwriter med utbildning inom kulturproducent-skap. Forsell har tagit gitarrlektioner i några år vid Åbonejdens musikinstitut och hade gitarr som huvudinstrument under sina studier på PopRockJazz Opisto i Åbo. Utöver det har hon tagit sånglektioner sedan 2011 och varit sångare i Florakören vid Åbo Akademi i nio år. Hon har sjungit i barnkör och gått på musikläger som barn, och började som singer-songwriter i samband med ett år på en pop-rock-jazzskola i Åbo, där en lärare uppmuntrade henne till att börja göra egen musik. Då gick Forsell andra året i gymnasiet och hade gjort sin första spelning 2002 (17 år). För Forsell har utvecklingen som singer-songwriter varit en lång process i att hitta den inre rösten och säkerheten hos sig själv. Det har även tagit en lång tid innan hon kunnat kalla sig artist, trots att hon gjort flera låtar och spelningar. Hon håller för tillfället på med sitt första album och försöker vara aktivare med sin musik på olika plan. För Forsell har musiken alltid varit mycket viktig, en slags livlina, någonting som hon tillåtit att påverka hennes känslöstämningar. Forsell uppskattar att uppträda och dela med sig av sin musik, men framförallt är det viktigt för Forsell att lyckas beröra publiken med sin musik.

Sofia Fri-Xavier, verkställande producent på Rock Donna

Musiken är allt, det är ett kall. Musiken ger glädje, mening, kärlek och kommunikation, och ett sätt att uttrycka sig. Den får oss att må bra. – Sofia Fri-Xavier

Sofia Fri-Xavier (f. 1988) är frilansmusiker och verkställande producent på Rock Donna. Hon är utbildad musiker med egen firma och kommer från en familj med föräld-

rar som arbetar med musik och bildkonst. Fri-Xavier har studerat musik sedan sex års ålder, gått på musiklekskola, sjungit i olika körer, tagit pianolektioner och gitarrlektioner och musikteori, och bildade ett band med tjejer som tonåring. Under gymnasietiden flyttade hon till Sverige och studerade där på musiklinjen i Södra Latins gymnasium. Efter gymnasiet studerade hon på Lärkkulla musiklinjen och studerade efter det Popular Vocal Performance på en kandidatutbildning i London. Efter det har hon sedan 2013 arbetat som frilansmusiker och arbetar nu även på deltid som producent för Rock Donna. Hon har sjungit i många olika band, spelat många olika instrument och släppte sin första skiva (en EP) hösten 2018. Fri-Xavier har haft eget företag i flera år och tycker om att arbeta med det ekonomiska. Hon visste sedan lågstadiet att hon ska bli musiker. Hennes pappa är musiker och mamma är konstnär och kulturproducent, och de har gett henne stöd och förtroende för att man kan lyckas och livnära sig som musiker. Tanken om att man ska kunna leva på sin konst och ta betalt är något hon fått med sig från sin uppväxt.

Paula Mäkinen, bandlägerledare för GR!F

Paula Mäkinen (f. 1989) är trummis, gitarrist och sångare, och har varit aktiv inom musik sedan år 2007 och aktiv som bandleddare för GR!F sedan år 2014. För tillfället går hon en kandidatutbildning inom humanistiska vetenskaper. Mäkinen blev intresserad av musik och att spela trummor under grundskolan, men det fanns inte på samma sätt möjlighet till musicerande i gymnasiet p.g.a. brist på utrymme. Som 19-åring började hon spela trummor aktivt i ett ungdomshus. Hon har upplevt att det varit svårt att ta del av öppna jam som kvinnlig musiker och band, och att man även som nybörjare antas vara sämre än sina manliga medmusiker. När hon började göra egna låtar upplevde hon att hon blev behandlad på ett positivare sätt som singer-songwriter, jämfört med att vara trummis. Mäkinen har spelat i olika band i cirka tio år och är för tillfället aktiv inom banden The Ufo Cult, i vilken hon är trummis, och Raihnaiset, som hon spelar gitarr och sjunger i. Hon har hittat stöd och uppmuntran i GR!F:s verksamhet.

2.2 Kontakt

Inför intervjutillfällena tog jag kontakt med Sävy-klubis arrangörer genom privata direktmeddelanden på Facebook, eftersom de är bekanta till mig, för att i skrift kort och

tydligt kunna förklara vad intervjun innebär. Jag kontaktade även singer-songwriters som uppträtt på Sävy-klubi via Facebook. Organisationerna Rock Donna och GR!F kontaktades via e-post, där jag kort presenterade mig själv, mitt arbete med Sävy-klubi, ämnet för mitt examensarbete och kort vad intervjun skulle handla om. Alla jag kontaktat var direkt positiva till att bli intervjuade och ingen krävde ytterligare information om intervjun, utan alla verkade öppna för diskussion kring det jag beskrivit om ämnet när jag tagit kontakt.

3 FORSKNINGSMETOD

I min forskning använder jag mig av en kvalitativ forskningsmetod i form av kvalitativa intervjuer. Kvalitativa forskningsmetoder innebär att man använder sig av en fokusgrupp, observationsmetoden eller kvalitativa intervjumetoder. I denna forskning gör jag kvalitativa intervjuer, vilket innebär att man väljer ut för ämnet relevanta personer att ställa frågor gällande det man forskar i. Genom kvalitativa intervjuer kan man få information om ett ämne i form av personliga, subjektiva upplevelser, och man ger de intervjuade möjligheten att beskriva sina upplevelser i egna ord. Det kan vara en huvudsaklig form av datainsamling, men kan även fungera som ett berikande tillägg i forskning som innehåller andra datainsamlingsmetoder. (Kuada, 2012)

Det vetenskapliga förhållningssättet i forskningen är hermeneutiskt, vilket innebär att forskaren subjektivt utifrån sin egen förståelse tolkar och förstår forskningsobjektet. Inom hermeneutiken menar man att det går att bilda sig en uppfattning om vår egen och andra människors livssituation genom att man tolkar hur det kommer i uttryck i språk och i handlingar (Davidson & Patel, 2011).

3.1 Kvalitativa intervjuer

Den kvalitativa intervjun är en forskningsmetod som ger ett privilegierat tillträde till människors upplevelse av den levda världen. – Brinkmann & Kvale, *Den kvalitativa forskningsintervjun* (2014)

Eftersom jag i min forskning vill få fram information som är personlig, kommer jag använda mig av en kvalitativ forskningsmetod istället för att använda mig av en kvantitativ forskningsmetod som stöder en förhandsbestämd hypotes som kan enkelt mätas och göras om igen med liknande resultat. Genom att göra kvalitativa intervjuer kommer jag

att få insyn i de intervjuade personernas egna uppfattningar och tolkningar, vilket jag upplever att är viktigt för just detta examensarbete, som kortfattat undersöker påverkan på personlig men även samhällelig nivå. Om man gör dessa kvalitativa intervjuer på nytt om några år kanske svaren är annorlunda, eftersom det ämnet jag undersöker är i ständig förändring (Kuada, 2012).

3.2 Intervjuform

Intervjuformen jag valt att använda mig av är en halvstrukturerad kvalitativ intervju. Intervjuerna är en viktig del av forskningsmaterialet för att forma en sanningsenlig analys om sambandet mellan de olika verksamheternas verkan och de följer de haft på de som medverkat inom dem. Kvalitativa intervjuer har ofta en låg grad av strukturering, där frågorna kan ställas i ordning eller enligt hur de passar bäst i intervjusituationen och där frågorna är sådana att de ger utrymme för intervjupersonen att svara med egna ord (Patel & Davidson, 2011). Den halvstrukturerade kvalitativa intervjuformen ger intervjuaren bundna svar på sina frågor, men ger möjlighet för öppna svar, som ger utrymme för djupare eller bredare svar från de intervjuade. (Lantz, 2013). Ytterligare kan man enligt Brinkmann & Kvale (2014) beskriva den halvstrukturerade kvalitativa intervjun genom dessa nyckelord: livsvärld, mening, det kvalitativa, det deskriptiva, det specifika, medveten naivitet, fokusering, mångtydighet, förändring, känslighet, mellanmänsklig situation och positiv upplevelse. Se bilaga 6 för ytterligare beskrivning av den halvstrukturerade kvalitativa intervjun enligt Brinkmann & Kvale.

3.3 Etiska aspekter

När man gör sin forskning med hjälp av en kvalitativ forskningsmetod som kvalitativa intervjuer är det viktigt att man som forskare bör sträva efter att vara så objektiv som möjligt i utformandet av intervjuer, själva intervjusituationerna och i tolkningen av intervjuerna. Man bör som intervjuare vara medveten om sina egna förutsättningar och undvika att föra över sina egna åsikter och förhandsuppfattningar på de som intervjuas (Kuada, 2012). Det finns även risk för missförstånd i tolkningen av intervjuerna och att de intervjuade inte talar sanning. För att undvika många av de möjliga problemen i kvalitativa intervjumetoden är det viktigt att vara noggrann i formandet av intervjufrågor,

val av intervjuobjekt, i förberedandet och hanterandet av själva intervjusituationen och tolkningen av det material som man fått från intervjuerna (Brinkmann & Kvale, 2014).

3.4 Diskursanalys

I min analys av de transkriberade intervjuerna har jag använt mig av en diskursanalys. Med diskurs menas en talad kommunikation eller debatt, d.v.s. en diskussion. I en diskursanalys av intervjumaterial lägger man fokus på variation, mångfald och intervjuarens deltagande och interaktionen mellan de medverkande i diskursen. Det finns även fokus på påverkan av språket och uppbyggnaden av tal i diskursen. De diskursiva presentationernas påverkan på ett ämne analyseras i samband med en bredare kontext. Man strävar efter att få fram information om en social händelse genom den personliga diskursen, istället för att framställa en objektiv syn på den. (Brinkmann & Kvale, 2014)

4 RESULTAT

4.1 Resultat och analys (av intervjumaterial)

Om beskrivning och analys av intervjuerna:

Kvalitativa intervjuers giltighet och därigenom deras värde har att göra med kopplingen mellan intervjupersonens beskrivning av fenomenet och analysen av *vari* upplevelsen av fenomenet består. – Lantz (2013), *Intervjumetodik, Kvalitativ analys – mer än en beskrivning*, Kap. 8, s. 136–137.

Intervjufrågorna innehöll frågor angående artisternas musikaliska bakgrund och utveckling, tankar kring jämställdhet inom musikbranschen och i allmänhet, erfarenheter i samband med livemusik-situationer, tankar om Sävy-klubi och om klubbens och musikbranschens utveckling i framtiden.

Bland de intervjuade singer-songwriters fanns både självlärda och utbildade musiker, professionella och hobbymusiker, de som hade mycket erfarenhet av att uppträda med sin musik och andra med mindre erfarenhet (eller som ansåg sig vara nybörjare). Det kan antas att deras syn på jämställdhet inom musikbranschen påverkades av deras bakgrund, erfarenheter och roll inom branschen.

För att kunna undersöka erfarenheter i koppling till Sävy-klubi och examensarbetets ämne har jag intervjuat singer-songwriters som uppträtt på Sävy-klubi och de som skapat och arrangerat Sävy-klubi. För att få med två annorlunda men liknande sammanhang i min forskning har jag även inkluderat varsin representant från de två liknande verksamheterna i Finland: Rock Donna och GR!F.

För att presentera mina forskningsresultat så tydligt som möjligt har jag valt en uppsättning i underrubriker enligt de olika teman som framkom i analysen av intervjuerna: Tankar kring jämställdhet i musikbranschen, Förväntningar och krav: Kvinnonormen och normen för kvinnliga singer-songwriters, Kvinnoseparatism och Safer Space nödvändiga verktyg, Kvinnokvoten ett verktyg för mångfald, Framtiden och utvecklingen av Sävy-klubi, och Tankar och drömmar om framtiden.

4.1.1 Tankar kring jämställdhet i musikbranschen

"Music Finlandin tilaama selvitys on tärkeä avaus tasa-arvon edistämiseen musiikkialalla. Selvitys osoittaa, että vaikka musiikki ja muu kulttuuri kuuluvat periaatteessa kaikille, alaa koskevat päätökset tehdään suurelta osin miesten voimin. Musiikkialalla olisikin hyvä pohtia, minne naiset katoavat, jos 40 prosenttia alan työntekijöistä mutta vain pieni osa johtotehtävissä toimivista on naisia. Kysymys on tärkeä paitsi tasa-arvon, myös koko alan kannalta: päätöksiä tulisi tehdä sellaisen joukon voimin, joka edustaa paremmin myös musiikin tekijöitä ja kuluttajia", dosentti Hanna Ylöstalo (YTT) arvioi selvitystä. – Music Finland, Selvitys: Suomen musiikkitoimiala näyttäyty miesvaltaisena, Music Finland, 2017

Efter att ha frågat intervjupersonen om hennes musikaliska bakgrund, om musikens betydelse för henne och hennes musikaliska resa hittills, ställde jag frågan om hon anser att det råder jämställdhet mellan kvinnor och män i musikbranschen. Alla höll med om att musikbranschen inte är jämställd, precis som statistik visar, men flera påpekade ändå att den är delvis jämställd och att man kommit en lång väg i jämställdhetsarbetet. Det som var intressant var det som framkom när jag ställde följdfrågan om hur eller på vilket sätt de upplever att ojämställdheten påverkar dem som kvinnlig singer-songwriter. Deras tankar och upplevelser kring jämställdhet inom musikbranschen var kopplade till följande teman: utbildning inom musik, ekonomiska förutsättningar och brist på kvinnor i verkställande positioner och maktpositioner, och överlag synlighet av kvinnor inom musikbranschen.

I många intervjuer diskuterades hur musikbranschen på många sätt blivit mer jämställd, bl.a. i och med digitaliseringen, som gjort det möjligt för fler att nå ut med sin musik. Samtidigt fanns insikten om att man bara når så långt med digitaliseringen, innan man

möter motstånd: det är i slutändan de stora bolagen som har den ekonomiska makten att bestämma över vilken musik som spelas på radio och syns i media. Det ledde till diskussioner kring den ekonomiska ojämställdhet som berör musiker oavsett kön, men även insikten om att män har mer att vinna oavsett ekonomiska hinder, tack vare starkare nätverk och större kunskap om hur man tar sig framåt. Det rör sig helt enkelt mera pengar inom musik som skapas av män än inom den som skapas av kvinnor. Ojämställdheten märks även i de mansdominerade maktpositionerna: det är fortfarande män som äger skivbolagen, har kontrollen över spellistor och fattar de mest inflytelserika besluten inom musikbranschen. Det är olika maktstrukturer mellan kvinnor och män som hindrar kvinnor på olika sätt, t.ex. gällande möjligheten att påverka och att ta plats.

För många intervjupersoner hade utbildning inom musik en stor påverkan på ökad självkänsla och självförtroende. De som var självlärda upplevde att de inte kunde ställa lika mycket krav i livemusiksammanhang på t.ex. teknik, och att de lätt nedvärderade sitt eget musicerande. Samtidigt kan det finnas en ovilja att utbilda sig, eftersom man inte vill indoktrineras i manliga beteendemönster som skapar ojämställdhet, men även för att en del musikutbildningar känns otillgängliga för kvinnor. Många av de intervjuade identifierade sig med att påståendet om att när en kvinna väl utbildar sig inom musik strävar hon ofta efter att vara väldigt duktig på sitt instrument, och det förväntas ofta att hon är bättre än sina manliga kollegor.

4.1.2 Kvinnonormen och normen för kvinnliga singer-songwriters

Begreppet *kvinnor* är något som ständigt skapas och ombildas. Det är med nödvändighet instabilt och provisoriskt och går inte att slutgiltigt avgränsa med avseende på dess potentiella betydelser. – Från Ellen Mortensens förord i Judith Butlers tankar i *Genustrubbel – Feminism och identitetens subversion*, 1999, s. 11)

En intervjuperson beskrev hur hon upplevt att metoo-fenomenet påverkat män verk samma inom olika roller i livemusiksammanhang, att metoo bidragit till en förändring i beteendenormer hos män, att kvinnor respekteras mer och att man vågar ta itu med problem. Det var även många som beskrev att de inte upplevt att de blivit illa behandlade av män p.g.a. sitt kön. Varför någon undkommer illa behandling kan bero på att man helt enkelt passar in i kvinnonormen: om du passar in i normen av vad en kvinnlig singer-songwriter är så upplever du inte diskriminering på samma sätt som någon som skiljer sig från normen. Det som är värt att nämnas är att rollen som singer-songwriter är

en rätt så accepterad roll för en kvinnlig aktör på en musikscen, precis som den främst accepterade rollen sångerska. De normer som gäller för den kvinnliga singer-songwritern är igenkännbara från den allmänna kvinnonormen.

Det är väldigt svårt att skapa förändring. Det finns en så strikt mall för kvinnor att gå efter och den mallen ändras även hela tiden. Män har mycket mer friheter i utseende och ålder. De behöver inte ens kunna så mycket. – Merikukka Kiviharju, sångerska och Sävy-klubi-producent

Många av de intervjuade uttryckte en känsla av press angående utseende, kunskap angående sitt instrument och om musikteknik. Det fanns en längtan efter att inte behöva tänka på sitt utseende och en frustration över att det sätt på vilket man väljer att klä eller sminka sig sänder ut en viss signal eller tolkas på ett visst sätt. Samtidigt anses det bland intervjupersonerna att det finns en större frihet i musik- och kulturvärlden för både kvinnor och män gällande utseende och att normerna inte har lika stor makt över beteende i allmänhet.

En intervjuperson förklarade att hon upplevt att utseende kan vara ett hinder men också till nytta. De utseendemässiga förväntningarna är starkare i olika genrer, framförallt inom popmusik, medan en mer experimentell musikgenre ställer mycket mindre krav på ett visst utseende. Om man är medveten om vilka förebilder man har inom musik och vilka normer och strukturella problem som påverkar en, kan man också delvis bli fri från de attityder och krav som ställs på en. En av de intervjuade singer-songwriters be-lyste detta med att alla hennes förebilder inom musik är äldre kvinnor och detta har gett henne mycket styrka i att vara fri från de attityder och krav som möjligen ställs på henne. Det finns alltså en möjlighet att frigöra sig från nedvärdering och diskriminering och inte ta det personligt genom att bli medveten om hur dessa beteenden är en följd av könsbetingade normer och maktstrukturer. Många av de intervjuade ansåg att det också är mycket som man vant sig vid och därmed inte alltid reagerar på ojämställdheten.

Jag försöker lyckas se de hinder jag upplever som strukturella problem, som inte har med mig att göra. Jag orkar inte alltid ha feministiska glasögonen på ... Jag försöker liksom undvika att ta saker och ting personligt. – Anonym singer-songwriter

Paula Aliina (singer-songwriter som uppträtt på Sävy-klubi) säger så här om porträtteringen av kvinnliga musiker i media: Media borde fokusera på att framställa musiker och musikjournalism på ett neutralare sätt, utan att fokusera på kön och utseende, framförallt i samband med kvinnliga musiker. Media vill ofta hålla upp den rådande konsensusen inom samhället, istället för att med ett neutralare språk kunna bidra till jämställd-

het. Kvinnliga instrumentalister och låtskrivare skulle få synliggöras mer inom media och på flera olika sätt. Samtidigt vill många kvinnliga musiker inte få extra uppmärksamhet p.g.a. sitt kön utan vill uppmärksammas för sitt musicerande.

Sävy-klubi-producenten och artisten Katja Luhtala har verkat på många sätt inom det som kallas för DIY-kultur (Do It Yourself) och hon hade problem med att identifiera sig med det. Hon tänkte att det innebär att man inte är utbildad eller medveten om teorin bakom den konst man skapar. Hon tänkte att hon är lite av en elitist och perfektionist, och började högt fundera kring varför det är så. Det var då någon som poängterade att det högst antagligen beror på just det att kvinnliga musiker (och kvinnor i allmänhet som verkar inom mansdominerade branscher) ständigt måste bevisa att de kan och att de är på samma nivå som sina manliga kollegor, eller t.o.m. på högre nivå.

En av de intervjuade beskrev hur hon behandlades på olika sätt, att diskrimineringen tog en annorlunda form när hon spela trummor i jämförelse till när hon började agera som singer-songwriter. Som trummis har hon upplevt ett motstånd för henne att ta plats och en nedvärdering av hennes förmåga att som kvinna lära sig och utvecklas i att spela trummor. Hon tänker att hon förmodligen hade kunnat utvecklas snabbare om hon slapp de negativa förväntningar som ställdes på henne i och med hennes kön eller kvinnliga attribut. När hon sedan började spela gitarr, göra sina egna låtar och därmed hamnade in i rollen som kvinnlig singer-songwriter, upplevde hon att hon blev behandlad på ett positivare sätt. Det väckte tankar för henne kring om det finns normer för alla instrument, att vissa instrument anses kvinnliga och manliga. Det kan då i detta fall bli en friktion när en kvinna spelar trummor, som kan anses vara ett manligt instrument, medan sång och gitarr är med accepterat som kvinnliga instrument. Om män identifierar sig med ett visst instrument och en kvinna sedan spelar det instrumentet skapar detta en friktion, och kvinnan behandlas illa för att hon bryter normen gällande det instrumentet.

4.1.3 Kvinnoseparatism och Safer Space nödvändiga verktyg

Det finns definitivt ett behov för det. Du måste som uppträdande få friheten eller möjligheten till att skapa den stämning du vill få fram med din musik, så att du når publiken. Det finns en uppfattning nuförtiden om att man får sprida dålig stämning utan att tänka på mottagare och utan att ta ansvar för det. – Heini Lehväslaiho om Safer Space

Alla intervjuade talade om ett behov av ett nätverk bland kvinnliga musiker, att det är viktigt med ett stöttande nätverk i bakgrunden där det finns kamratstöd och uppmuntran. Det behövs verktyg för att bygga upp sin självkänsla, men även självförtroende är något som finns att hämtas i ett nätverk, där andra medlemmar också upplever särbehandling eller diskriminering p.g.a. sitt kön. Självsäkerheten behövs för att individuellt våga verka inom musikbranschen på ett sätt som bidrar till jämställdhet, och för att få mod för detta behövs stöd från ett nätverk. Inom ett nätverk av kvinnliga musiker finns det de som visar exempel och kan agera som en förebild för andra kvinnor i t.ex. att man kan producera ett evenemang från början till slut utan manliga kollegor.

Det är bra att Sävy-klubi drivs av kvinnor för kvinnor, för män får plats på alla andra ställen. Om män skulle få utrymme på Sävy-klubi på samma sätt som kvinnor så skulle det förmodligen snabbt gå över till det som finns på andra klubbar. – Heini Lehväslaiho om kvinnoseparatismen i Sävy-klubi

Ytterligare förklarade Lehväslaiho att hon upplever att det finns en viss stereotypi för kvinnliga singer-songwriters, där de inte överskrider vissa gränser, och att en kvinno-separatistisk verksamhet möjliggör för att agera utanför stereotypin och normerna.

Män har ifrågasatt klubben, varför de inte får uppträda, som huvudakter – öppen scen-delen är ju öppen för alla, och de har till och med frågat: ”Om vi tar på oss klänning, får vi uppträda då?” – Merikukka Kiviharju

Jag antar att männen har svårt att förstå kvinnans situation och tar illa upp när de inte får det utrymme som de annars får och för att de upplever att de personligen anses vara förtryckare och därmed elaka människor. Men tanken med Sävy-klubi är ju inte stänga ut männen, utan att ge utrymme åt kvinnor. – Anna-Stina Jungerstam

En kvinno-separatistisk verksamhet är rätt så naturligt även ett säkrare utrymme för kvinnor, en s.k. Safer Space. När vi diskuterat kring kvinno-separatistisk verksamhet och tryggare rum så är det en del av de intervjuade som upplever att de har ett behov av dessa. En del uttryckte att de uppskattade dem, men att de inte kände ett behov av ett tryggare utrymme, eftersom de inte känt sig otrygga i andra livemusiksammanhang som uppträdande artister. En av de intervjuade förklarade att hon för det mesta känt sig trygg, förutom i de extrema fall där alkoholpåverkade personer från publiken tagit sig friheter i att störa uppträdandet, någondera verbalt eller fysiskt. Dock har hon hört historier från andra musiker, både män och kvinnor, om hur de behandlats illa eller känt sig otrygga i livemusiksammanhang. Hon tänker att hon möjligen undkommit mycket dålig behandling p.g.a. att hon möjligen inte varit medveten om att hon behandlats dåligt och att hon kommit undan som heteronormativ vit person. En annan intervjuperson (anonym

singer-songwriter) förklarade att hon inte känt sig själv osäker eller illa behandlad i livemusiksammanhang och att det beror på att hon passar in i normen, men att hon även hittat de utrymmen där hon får vara och se ut som hon vill. Hon förklarade även ytterligare att hon uppskattar att publiken är utmanande, för att det uppmuntrar henne till att prestera och att hon tänker att publiken i ett säkert utrymme kan vara lite väl accepterande på många plan och därmed mindre utmanande.

En av Sävy-klubis producenter, Katja Luhtala, beskrev att Sävy-klubis kvinnoseparatistiska format ger en möjlighet för mångfald bland de uppträdande akterna. Det är ett bra koncept där de som uppträder känner sig säkrare och delvis kan släppa de krav och förväntningar som ställs på dem utgående från deras kön eller utseende. Även publiken har en annorlunda inställning, där de är mer uppmuntrande och förstående, vilket skapar en skön stämning för alla inblandade.

Luhtala tillägger att säkrare utrymmen inom musiksammanhang även kunde innehålla kulturen om att uppmuntra varandra till att lära sig nya saker och utvecklas inom sin konst. Kvinnor har inte på samma sätt vanan till att ge konstruktiv kritik åt andra, så som män har i och med att den manliga normen ger män högre status och därmed ger företräde till deras åsikter. Bristen på delande av konstruktiv kritik mellan kvinnliga singer-songwriters kan förklaras med att kvinnor är fast i den könsroll för kvinnor, enligt vilken kvinnor är rivaler sinsemellan som heteronormativt slåss om männens uppmärksamhet. Det är en könsroll som stärks av media varje dag, där de porträtterar kvinnliga artister som rivaler, medan det mellan manliga artister porträtteras ett broderskap och samarbete.

Jämför till exempel hur medier rapporterar om Sanni som är en av Finlands bästa artister just nu. Samtidigt har det dykt upp en massa nya kvinnliga artister och medier reagerar genom att ställa dem mot varandra: Vem är den nya Sanni? Som om kvinnor alltid bråkar och konkurrerar med varandra, jämfört med till exempel manliga hiphop-artister som i offentligheten får stödja varandra och vara vänner. Ingen skriver: Vem är den nya Cheek? – Emma Kemppainen, HBL, 1.3.2016

Sofia Fri-Xavier berättar att Rock Donna strävar efter att skapa positiva upplevelser i samband med musik och där gemenskap kan ge mervärde till musiken. Många instrumentalister har ett stort behov av gemenskap i samband med musikuppträdande. På Rock Donnans läger uppmuntras deltagare att pröva på nya saker, nya instrument och försöka ha roligt utan att behöva prestera. Rock Donna har tagit mycket inspiration från Popkollo gällande skapandet av tryggare utrymme i deras verksamhet. Deltagare i läg-

ren får vistas i utrymmen där de känner sig säkra och uppmuntras på olika sätt att skapa det. Lågstadieelever är på sätt och vis bekvämare på många plan än de i högstadieåldern, då det i högstadieåldern börjas ställas krav på utseende och att passa in i en viss norm (tjejnormen). Rock Donna försöker skapa ett ställe där utseende inte existerar: deltagarna får inte kommentera varandras utseende och på kvällarna ordnas något som kallas för *love bombing*, där deltagarna ska skicka vidare en fin kommentar om någon egenskap istället för en komplimang om utseende. Detta skapar en stämning där deltagarna kan öppna sig, uttrycka sig friare och känna sig bekväma, samtidigt som de även får erfarenheter av att vistas med människor som på olika sätt skiljer sig från dem.

Paula Mäkinen från Girls Rock! Finland berättar att GR!F grundades för ungefär 10 år sedan, utifrån att icke-män upplevt att de inte får samma utrymme i musikscenen eller musikbranschen och att detta är starkt kopplat till att det existerar nätverk som inte är tillgängliga på samma sätt för kvinnor och icke-män. GR!F vill skapa ett säkrare utrymme, där man t.ex. kan få spela ett instrument för första gången, om man upplevt att man tidigare inte fått göra det. Mäkinen har varit med sedan sommaren 2016, som instrumentlärare och bandverksamhetsledare. Hon har sett hur deltagare på olika sätt har vågat ta sig friheten i att uttrycka sig och våga spela musik utan de yttre förväntningar och krav som ställs på en p.g.a. ens könstillhörighet. Närapå alla deltagare i GR!F:s läger har haft en slags spärr på sin tro att kunna spela musik på olika sätt, och denna spärr har de lyckats släppa under lägret och hittat förtroendet att fritt få göra musik.

I Finland ställer kvinnliga musiker väldigt höga krav på sitt kunnande medan musicerandet för manliga musiker kan vara mer av en social sak och inte ett tillfälle att prestera. *"Det viktigaste med musiken är känslan, inte hur finslipat det är."* – Sofia Fri-Xavier, Rock Donna

Säkrare utrymmen är tydligt en del av GR!F:s verksamhet. De strävar efter att skapa en stämning där deltagare undviker förutfattade meningar om varandra. Enkla principer som att låta var och en tala till punkt är ett sätt att ta varandra i beaktande och undvika diskriminering. I Oranssi, där en stor del av GR!F:s verksamhet är, finns det skyltar i utrymmena där man påminner om de olika sätt på vilka man kan beakta varandra, och andra verktyg för hur man skapar ett säkrare utrymme för alla.

Mäkinen berättar att användningen av Safer Space-konceptet i ett utrymme eller en verksamhet bidrar till en positiv stämning på ett helt annat plan, eftersom man känner att man är välkommen på ett annorlunda sätt i andra musikevenemang. Det finns ett be-

hov av Safer Spaces och hon har själv upplevt det. Evenemang som är öppna för alla är på samma gång öppna för att man kommer in med förutfattade meningar och attityder om saker och ting, som kan ha negativa följder för deltagarna. Det vore nyttigt för alla evenemang att använda sig av Safer Space-konceptet och kommunicera ut det i sin marknadsföring, i det utrymmet som evenemanget är i och påminna om de verktyg som finns för säkrare utrymmen.

Sävy-klubi-producenten Merikukka Kiviharju anser att kvinnoledda produktioner och verksamheter ger utrymme för den kvinnliga synvinkeln att träda fram och komma till uttryck:

Kvinnoseparatistisk verksamhet skulle åtminstone väcka diskussion, vilket vore väldigt viktigt, för att synliggöra problemen och komma på lösningar. Framförallt eftersom samhällsklimatet just nu är bakåtsträvande, framförallt angående kvinnors rättigheter. – Merikukka Kiviharju, Sävy-klubi-producent

4.1.4 Kvinnokvoten ett verktyg för mångfald

Med kvinnokvot menar man att det bestäms att en viss mängd kvinnor ska få ta del av en verksamhet för att representationen ska bli procentuellt 50/50 mellan män och kvinnor. Det är ett verktyg för att få in kvinnor i mansdominerade branscher. I t.ex. Sverige har kvinnokvotering införts på vissa musikfestivaler och musikevenemang. Detta bidrar till en mer jämställd representation bland artister och band på festivaler och evenemang där programmet ofta är mansdominerat.

Sofia Fri-Xavier från Rock Donna förklarar att det finns en brist på kvinnliga förebilder och att det behövs fler kvinnor bland bl.a. instrumentalister och på poster inom musikbranschen som ännu är mansdominerade. Det finns en kultur av att män inom ledande funktioner helst väljer andra män att jobba med och att kvinnor är rätt så ensamma inom musikbranschen – de har sällan kvinnliga kollegor. Inställningen att kvinnor är det svagare könet påverkar vilka som väljs till jobbet. Om fler kvinnor däremot skulle väljas till ledande poster så kommer det effektivare att tas itu med problem som kvinnor stöter på. Som exempel nämner hon att t.ex. forskning i kvinnosjukdomar inte började ordentligt förrän kvinnliga läkare blev vanligare inom sjukvården.

Samtidigt som en del intervjupersoner uppskattade kvinnokvoten tyckte några att den är löjlig, eftersom man då fokuserar på kön när man egentligen borde utgå från kunnande,

kapacitet och intresse. Många intervjupersoner har uttryckt att det finns vissa handlingsformat inom jämställdhetsarbetet som skapar en uppfattning om att det kvinnliga könet är svagt och i behov av stöd, vilket är motstridigt eftersom man just vill komma ifrån att identifiera sig som underordnad mannen. Däremot är en tanke med kvinnokvoteringen att ge kvinnor en möjlighet att ta plats där de inte har det, och trots att de inte har lika mycket erfarenhet som sin manliga motpart, eftersom bristen på erfarenhet i den större bilden beror på bristen på möjligheter. Denna brist på möjligheter kan förklaras med att kvinnor inte får tillgång till de nätverk som män agerar inom, och att män ofta anställer andra män.

Det finns organisationer som är till för att kvinnor ska skapa nätverk sinsemellan. Ett exempel är Women In Music Business, som är öppen för alla, men deras vision är att skapa utrymme och nätverk för kvinnor som arbetar inom musikbranschen. Det behöver skapas nätverk där kvinnor stöder kvinnor, precis som i de nätverk som män verkar inom, eftersom avsaknaden av kvinnor inom en bransch istället kan leda till tävlande bland kvinnor. Ett fungerande nätverk är ett där kvinnorna har bollplank och kamrattöd, och får dela med sig av sina erfarenheter och känslor med andra som känner igen sig i det. Det bildar en bra grund för att börja nätverka på ett förtroendefullt sätt där man känner sig välkommen även i nätverk utanför de som är avsedda för endast kvinnor.

Att spela i band med andra kvinnor ger en annorlunda mod och möjlighet till att våga dela med sig av sina erfarenheter och få medhåll och kamrattöd från sina bandmedlemmar, eftersom man kan identifiera sig med varandra och har liknande erfarenheter. – Anna-Stina Jungerstam, singer-songwriter och Sävy-klubi-producent

När man genom kvotering får in kvinnor i mansdominerade branscher gynnas även män av att ha kvinnliga kollegor, eftersom de då kan komma ifrån de negativa beteendemönster som finns mellan och bland män.

En annan faktor som bidrar till att ojämställdhet och mansdominerat programinnehåll på bl.a. festivaler består är att de största festivalerna ägs av de största skivbolagen, och eftersom skivbolag i grunden strävar efter att vara vinstdrivande satsar de på de s.k. säkra akterna, istället för att försöka utveckla musikscenen och ge möjligheter åt andra akter.

En intervjuperson förklarade att det behöver ske en förändring i hur programansvariga för musikevenemang och festivaler söker artister och band: om man bara letar inom sina kontaktlistor så kommer man högst antagligen att boka en majoritet av mansdominerade

akter. Kvinnliga artister och musiker söker inte lika mycket spelningar, bl.a. för att de inte upplever att de skulle få chansen att spela. Dessa situationer är kopplade till hur manliga nätverk ofta per automatik inte innehåller kvinnor.

I jämförelse med Finland anses svenska festivaler och evenemang ha en bättre utgångspunkt för att lyckas med kvinnokvoteringen, i och med att Sverige har ett mycket bredare urval bland artister och band inom musikbranschen. Detta kan spåras till hur man i Sverige satsar på musikutbildning på ett bredare plan redan under grundutbildningen. Jämställdhetsarbetet anses även ha kommit längre på flera plan i Sverige i jämförelse med Finland, men det finns flera i Finland som arbetar för att skapa en positiv förändring inom musikbranschen genom att få in fler kvinnor.

Emma Kemppainen från bandet LCMDF, som själv sitter i både juryn till musiktävlingar och kommittéer för att välja artister till festivaler, säger att Finland ännu inte kommit så långt att kvotering är ett realistiskt alternativ.

– I Sverige funkar kvoteringen eftersom svenskarna jobbat med jämställdhet inom branschen i tiotals år. I Sverige finns det massor av riktigt bra kvinnliga musiker. I Finland måste vi ännu jobba med attityder och att över huvud taget skapa fler kvinnliga artister. Själv försöker jag arbeta genom att varje gång jag är med i en jury, festivalkommitté eller ett radioprogram lyfta fram kvinnorna. Jag brukar också räkna ut hur många kvinnor och män som är föreslagna eller nominerade och så skriver jag ner det och visar upp det. Tydliga siffror brukar vara talande i sig. (*HBL: Också kvinnor kan spela trummor*, Jeanette Öhman, publicerad 1.3.2016)

4.1.5 Utveckling och framtid för Sävy-klubi

Rakenteelliset ongelmat eivät ratkea itsestään. Siksi suomalaisen musiikkikentän on tehtävä aktiivisesti töitä alan sisäisen diversiteetin lisäämiseksi. Tämä on mahdollista ainoastaan muuttamalla alan sisäistä keskustelukulttuuria avoimempaan suuntaan, kohti aidosti inklusiivista diskurssia, jonka ääniksi kelpaavat kaikki sukupuolesta, seksuaalisesta suuntautumisesta tai muusta vähemmistöasemasta huolimatta. Voimme luoda naisille ja muille alalla vähemmistössä oleville ryhmille omia keskustelutiloja ja -paneelija, mutta mitään oikeaa muutosta ei tapahdu ennen kuin kaikkia koskevat pelisäännöt saadaan uuteen uskoon. – Minna Koivisto, *Toteutuuko tasa-arvo musiikkialalla?*, Nälkä.fi

Sävy-klubi har nu funnits i fyra år och det finns kunskap om vad som har fungerat väl och vad inom produktionen och verksamheten som ännu kan utvecklas. Klubben skulle på ett ännu bättre sätt kunna svara på de behov som finns hos de kvinnliga singer-songwriters i huvudstadsregionen, som vill ta del av kvinnoseparatistisk verksamhet där Safer Space-konceptet används. Nedan följer tankar från alla intervjupersoner om framtiden och utvecklingen av Sävy-klubi.

Sävy-klubi ger ett bra exempel på hur livemusikklubbar kunde vara: en välorganiserad, låg tröskel, välkomnande och familjär klubb med en känsla av samhörighet och delaktighet. – Sister Capricorn

Sävy-klubi anses vara en väl producerad singer-songwriterklubb, som fungerar som en välkomnande scen för singer-songwriters och där stämningen är välkomnande för både de uppträdande och för publiken, men det finns ändå utrymme för utveckling.

Producenten Heini Lehväslaiho efterfrågar en mångfald bland de kvinnliga singer-songwriters som uppträder på klubben. Hon upplever att de flesta gör sin musik inom den normen som är avsedd för kvinnliga singer-songwriters och hon skulle önska sig någon som vågar verka utanför den ramen.

Det fanns även tankar kring hur klubbens läge och val av utrymme påverkar hurdan publik och singer-songwriters som hittar den. Även stämningen kan påverkas av om klubben ordnas i ett stort eller litet utrymme, eller om utrymmet är exklusivt för Sävy-klubi som det enda evenemanget som pågår där.

Den tydligt feministiska fokusen på klubbens kvinnoseparatism, med kvinnliga arrangörer och uppträdande, behöver bevaras. Man behöver även kunna forma ett tydligare varumärke och en presentation av konceptet som kan kommuniceras ut på ett sätt som är tydligt och välkomnande, och i kanaler som når ut till dem som kunde tänkas vara intresserade. Sävy-klubi-producenten Heini Lehväslaiho tänker att man bör kunna presentera att klubben är öppen för alla, men att den just nu ger utrymme för en grupp i samhället som behöver det. Hon funderar kring om användningen av begreppet ”säkrare utrymmen” ger en uppfattning om att det skulle finnas en orsak att vara rädd och om det därmed ger en fel bild av vad klubben vill åstadkomma. Det behöver även tydligt kommuniceras ut att Sävy-klubi är en singer-songwriterklubb som är öppen för alla möjliga genrer, för att få en större mångfald bland uppträdande. Marknadsföringen kunde utvecklas till att tydligare beskriva den stämningen som finns på Sävy-klubi.

Det som man är överens om bland de intervjuade är att bevara den avslappnade, välkomnande och varma stämningen, som skapar en låg tröskel för uppträdande och publik att närvara. Några intervjupersoner, som verkar aktivt som singer-songwriters, berättade att andra klubbar, i jämförelse med Sävy-klubi, ställer väldigt höga krav på talang och vad man har för kontakter, och att dessa klubbar därmed har en högre tröskel för kvinnliga singer-songwriters att få uppträda. De som hade erfarenhet av öppna scen-klubbar uttryckte att de ofta upplevt dem som opersonliga och inte på samma sätt välkomnande

för alla, att det därmed känns som om det är högre tröskel att gå upp på scen på en klubb som är öppen för alla.

Sävy-klubi behövs fortsättningsvis för att ge kvinnor möjlighet att uppträda och ett säkrare utrymme att göra det på, att bilda kontakter och få ett större nätverk utanför en kultur där män väljer män. Sofia Fri-Xavier från Rock Donna förklarade att klubbar som Sävy-klubi har alla medel för att skapa positiva erfarenheter, vilket är grunden till att man vill göra något på nytt, i detta fall uppträda, och om man fått upplevelsen av att bli behandlad med respekt är chansen större för att man inte utsätter sig för sammanhang där man inte blir behandlad med respekt.

Producenten Heini Lehväslaiho vill att Sävy-klubi fortsättningsvis är ett utrymme där fokus ligger på musiken och inte yttre faktorer som tar utrymme och fokus ifrån konserten. Lehväslaiho upplever att klubbens publik är medveten om att klubben finns till för att ge utrymme för kvinnor och de kanske förstår det på olika sätt men respekterar det oavsett. Vidare tänker Lehväslaiho att en orsak till varför Sävy-klubi haft en hel del uppträdande som varit blyga eller nybörjare möjligen har berott på att ordet spridits om att Sävy-klubi är ett ställe där man kan våga uppträda på, att det är en välkomnande stämning.

Producenten Merikukka Kiviharju anser att Sävy-klubi är ett utrymme som är fritt från attityder som ställs på personer utgående från utseende, kön, ålder och liknande, och att kvinnoseparatismen i klubben har stor betydelse:

De som uppträder och de som organiserar klubben slipper ifrån onödig kommunikation som kommer från de maktstrukturer som finns mellan män och kvinnor. Det finns en överenskommelse direkt för att man litar på att vi är jämlika bland oss kvinnor. Men däremot finns det även kvinnor som går enligt mannens regler, vilket gör en björntjänst för oss andra kvinnor som vill frigöra oss från de attityder och strukturer som vi (kvinnor) måste tampas med. Även männen lider av dessa strukturer och skulle gynnas av en frigörelse. – Merikukka Kiviharju, Sävy-klubi-producent

Det fanns även tankar om utvecklingen av Sävy-klubis arbetsgrupp, att det är viktigt att arbetsgruppen är öppen för nya medlemmar och framförallt att gruppen innehåller medlemmar i olika åldrar och med olika synvinklar och erfarenhet inom musik. Det behövs fortsättningsvis en mångfald och gemenskap inom arbetsgruppen. Just nu innehåller arbetsgruppen medlemmar i olika åldrar mellan 28 och 57, som är verksamma på olika sätt inom musik- och kulturbranschen. Arbetsgruppen kunde behöva några fler yngre

medlemmar för att få en ännu bredare mångfald och fler synvinklar på programinnehåll och produktion.

Både producenter och uppträdande bland intervjupersonerna har uttryckt att Sävy-klubi borde utnyttja möjligheten till att rent praktiskt skapa nätverk bland de kvinnliga singer-songwriters som uppträtt på klubben och även andra intresserade kvinnliga musiker. Nätverket kunde vara ett forum för att inspirera, stöda, uppmuntra, samarbeta och ge arbetsmöjligheter (som bl.a. spelningar) åt varandra. Det vore ett organiskt nätverk på samma sätt som de nätverk som finns bland manliga musiker.

Man kunde ytterligare dela med sig av verktyg för att utveckla sin självsäkerhet, t.ex. i form av workshoppar, och ge en möjlighet för uppträdande att få konstruktiv kritik om de så önskar. Sävy-klubi-producenten Kiviharju föreslog även att man kunde utveckla nyttan för uppträdande singer-songwriters genom att de skulle få med sig inspelad material från spelningarna som de kunde få använda för att sprida sin musik eller för egen nytta, som t.ex. för att utveckla sin scenvana eller sina låtar. Sävy-klubi-producenten Luhtala uttryckte även att Sävy-klubi inte endast är till för nybörjare eller de som har behov av ett säkrare utrymme, utan att det även är värdefullt för scenvana och erfarna singer-songwriters att få uppträda på en sådan scen som Sävy-klubi. Aliina tyckte att det alltid finns ett behov för livemusikkubbar och definitivt för en klubb som har en annan synvinkel eller ett specifikt fokus.

Sävy-klubi-producenten Merikukka Kiviharju menade att behovet av klubben även syns i mängden av singer-songwriters som tagit kontakt med klubben om att uppträda och den uppskattning som publiken visat och den längtan de uttryckt för klubbens fortsatta verksamhet (klubben har varit på en paus sedan januari 2019). Sävy-klubi-producenten Katja Luhtala poängterade att det även behövs en ordentlig finansiering av klubben, så att alla involverade får en rättvis lön för sitt arbete och medverkande. Ordentlig finansiering kunde även bilda möjligheter till övrig verksamhet, som de utvecklingstankar som nämndes tidigare, som stöder Sävy-klubis koncept.

4.1.6 Tankar och drömmar om framtiden

Bland alla intervjupersoner uttrycktes följande när frågan ställdes om deras tankar och förhoppningar om framtidens musikscen:

- mer kvinnor överallt inom musikbranschen: på scen, inom teknik och produktion, och i ledande poster, där de har makt att förändra och utveckla och mångfald inom musiken och dem som verkar inom branschen
- en mångfald av kvinnor och upplösning av kvinnonormen
- komma bort från åldersdiskriminering och utseendefixering
- säkrare utrymmen som en självklarhet överallt
- en utveckling av finansieringsmöjligheter
- en frigörelse från ogynnsamma kapitalistiska strukturer
- fler och bättre alternativ till att nå ut med sin musik
- musik och kultur som en större och naturlig del av samhället

Alla de intervjuade önskade att framtidens musikbransch skulle innehålla fler kvinnor, en mångfald av kvinnor, och en mångfald överlag inom branschen och de evenemang som ordnas. Paula Aliina (uppträdande artist på Sävy-klubi) önskar att det fanns mer kvinnor inom personal och teknik på musikevenemang och musikscener, likaså kvinnliga musiker.

Det finns även utrymme för klubbar som på olika sätt arbetar för jämlikhet inom olika segment, som t.ex. kvinnliga singer-songwriters som inte vågar uppträda och kvinnor i en viss åldersgrupp som behöver få synlighet. Det finns en avsaknad av en mångsidigare musikscen och att kvinnor får framträda mer som sig själva. Åldersdiskrimineringen inom musikbranschen påverkar framförallt kvinnliga musiker och många av de intervjuade önskade att musikscenen även skulle tillåta kvinnor i alla åldrar.

A recent study by Fender suggested that 50% of new guitar players are women; Guitar World magazine cited the influence of Taylor Swift as the reason young girls are taking up the instrument. – *Where are the women on the 'world's best guitarist' lists?*, Daniel Lee, The Spinoff, 17.2.2019.

I grunden är det representation som många av de intervjuade anser viktigt. Det är viktigt med kvinnliga förebilder för att ens förtroende för att man kan göra samma sak ska förstärkas. Tanken är även att ju mer kvinnor det finns i olika områden av musikbranschen, desto mer blir man van med det och slutar ifrågasätta det. Luhtala höll också med om att det vore bra om det fanns fler kvinnor på ledande poster inom musikbranschen, men efterfrågade kvinnor som är medvetna om de maktstrukturer och patriarkala värderingar som orsakar ojämställdhet, eftersom även kvinnor kan verka inom ramen.

Det finns även en önskan om att fokus kunde ligga på talang, och talang som inte nedvärderas av din konststillhörighet. Sofia Fri-Xavier (Rock Donna) förklarade att önskan med Rock Donna är att det inte ska behövas i framtiden, att det sker en förändring i normer och tankar om vem som får göra vad, och att saker och ting ska kunna gå på lika villkor. Det är mycket positivt som händer nu, många starka kvinnor och personer som uppträder och som ger möjligheter till förändring.

Sävy-klubi-producenten Heini Lehväslaiho uttryckte en önskan om frigörelse från de kapitalistiska strukturer som gör det ogynnsamt för konstnärer, musiker och andra kulturaktörer att leva på sin konst, och hur konsten då blir en bisak som nedvärderas i sin betydelse och effekt i samhället i stort. Det finns få musiker i Finland som verkligen lever på sin musik, och utöver det lever den gamla stereotypin kvar om den lidande konstnären. Som bildkonstnär har Lehväslaiho vittnat om att det även finns en brist på accepterat business-tänkande inom konstvärlden, vilket även gäller för många andra konstformer. Även Mäkinen (GR!F) uttryckte en förhoppning om att komma ifrån den ojämsliddhet som de personliga ekonomiska förutsättningarna skapar, angående att t.ex. ha råd att köpa ett instrument. Luhtala (Sävy-klubi-producent) skulle vilja ha fler finansieringsmöjligheter för musiker och kunna nå ut till publik på flera sätt än utgående från pengar. Musiken tillhör alla och det borde även synas inom musikbranschen och musikscenen. En av de intervjuade singer-songwriters tänker att hennes målmedvetenhet i musik möjligen påverkas av att hon inte litar på att kunna lyckas och kunna livnära sig på sin musik som kvinna, men att även t.ex. en statlig basinkomst skulle uppmuntra henne till att våga sätta tid på göra musik på ett helt annat sätt än hon gör nu.

En av de intervjuade singer-songwriters uttryckte en önskan om fler sätt för publik att hitta sin musik och att musiken kunde göras tillgängligare utöver och utanför spelningar, t.ex. genom nya kreativa sätt att presentera musik på nätet.

Förhoppningsvis utvecklas samhället och musikbranschen så att Sävy-klubi inte behövs i framtiden, men då kanske det behövs något annat. – Sister Capricorn

Mäkinen (GR!F) hoppades på att vi kunde frigöras från de negativa attityder som råder i samhället och musikscenen, eftersom det även skulle påverka andra områden inom samhället och dessa positiva förändringar sprids, även utanför landsgränser. Säkrare utrymmen borde vara en självklar del i alla evenemang och i samhället i allmänhet. Hos

många av de intervjuade fanns ett stort hopp för de yngre generationerna angående jämställdhet och inkludering i samhället i stort.

De unga är på god väg att forma världen till att se ut som de behöver att den ser ut. – Heini Lehväsliho, Sävy-klubi-producent

5 SLUTDISKUSSION

Målet med mitt examensarbete har varit att undersöka behovet av kvinnoseparatistiska scener för kvinnliga singer-songwriters i samband med Sävy-klubi. Mitt syfte var att med detta arbete bidra till utvecklingen av en mer jämställd riktning i musikbranschen. De forskningsfrågor jag ville få svar på var om det finns ett behov av kvinnoseparatism och Safer Spaces, hur Sävy-klubi skapar en Safer Space och vilka behov som Sävy-klubi uppfyllt på hos dem som medverkat i klubben. Utgående från forskningsresultaten hoppades jag att få kunna formulera vad framtiden kräver av Sävy-klubi och av musikscener i allmänhet.

Innan resultaten från denna forskning diskuteras, vill jag påpeka att de resultat jag kommit fram till högst antagligen påverkats av det faktum att jag själv är en kvinnlig singer-songwriter och därmed har liknande erfarenheter som de personer jag intervjuat till forskningen, vilket kan ha påverkat intervjusituationerna. Framst tror jag dock att det varit positivt för intervjusituationerna att jag har något gemensamt med dem och därmed har en förståelse för deras erfarenheter, vilket skapar ett förtroende mellan mig och den jag intervjuar och därmed kan ge möjlighet för de intervjuade att gå djupare i återberättandet av sina tankar, känslor och erfarenheter. När jag analyserat intervjumaterialet har jag strävat efter att vara så objektiv som möjligt i vad jag tar fasta på och fokuserat på att se samband mellan det som framkom i intervjuerna och den forskning som jag satte mig in i för detta examensarbete. Trots min strävan efter en objektiv analys, där jag ämnat se forskningsämnet utifrån de intervjuades synvinkel, finns det säkert ändå en reflektion av mina egna erfarenheter i resultaten.

Resultaten från intervjuanalysen visar på att det finns ett behov av kvinnoseparatism i livemusiksammanhang. Kvinnor känner fortfarande en press att följa kvinnonormen och behöver säkrare utrymmen för att bryta sig ur det begränsande och ogynnsamma inom det. Utöver de problem som direkt kan kopplas till kvinnonormen eller kvinnornas lägre

status i samhället, framkom det att kvinnliga singer-songwriters möjligheter inom musikscenen även påverkas av ogynnsamma kapitalistiska strukturer, som också påverkar deras manliga kollegor, men effekten på kvinnor är större i och med deras redan lägre position på musikscenen. Andra resultat visar på att många är medvetna om de olika strukturer och normer som orsakar den ojämställdhet de upplever, och att de därmed kan separera sig från det negativa och se det som något strukturellt istället för att tillåta det att påverka dem personligen.

Utöver att kvinnor behöver inkluderas i de mansdominerade nätverken behövs det även kvinnoseparatistiska nätverk, eftersom det är till stor fördel för kvinnor att samarbeta med andra som har liknande erfarenheter och som de identifierar sig med.

Trots att den jämställdhetsbildande verksamhet som Sävy-klubi arbetar med ligger i otakt med andra jämställdhetsfrågor och situationer, innebär det inte att det inte fortfarande finns ett behov för separatistisk verksamhet, men att man inom Sävy-klubi fokuserar på de problem, utmaningar och behov som just kvinnliga singer-songwriters har.

Min forskning visar även att kvinnliga singer-songwriters som sökt sig till Sävy-klubi, eller i och med medverkande på klubben, insett att de har ett behov av ett eget utrymme som är fritt från patriarkala maktstrukturer, förväntningar, krav och attityder. Ett sådant utrymme skulle ge möjlighet att fokusera på att stärka självförtroendet och ge kraft att gå ut i andra allmänna utrymmen och möta de negativa samhällsrådande normerna och attityder om könstillhörighet. Det framkom även att det finns ett stigma kring kvinnoseparatistisk verksamhet som verksamhet där kvinnor får en offerstämpel, där de anses svaga och i behov av hjälp och stöd. Det är problematiskt för att man som kvinna i den situationen just inte vill kännas vid normen om kvinnan som det svagare könet, men också för att det allmänt är svårt att visa sig svag och i behov av hjälp och stöd.

I min forskning framkom det ytterligare synpunkter på vad det praktiska jämställdhetsarbetet inom musikscenerna och samhället i stort kräver inför framtiden. För det första bör jämställdhetsfrågor arbetas med redan i grundskolan, och man bör sträva efter att införa positiva attityder kring genus, som t.ex. att man inte ska begränsas av sin könsidentitet. För det andra finns det ett behov av separatistiska musikverksamheter och musikutbildningar för icke-män, där de får ett utrymme och möjlighet till att förstärka sin självsäkerhet i ett säkrare utrymme. Samhället tar en lång tid på sig att förändras, men

man kan även konstatera att förändringen redan håller på att ske hos de yngre generationerna. Det måste bara även synas rent praktiskt och finansiellt i hur den finländska staten stöder samhället i förändringen mot ett jämställt samhälle. I resultaten ekar även en längtan till ett införande av konst och kultur i samhället som en betydelsefull del som tillhör alla.

Slutligen vill jag tillägga att jag hoppas att kvinnoseparatistiska verksamheter som Sävvy-klubi, Rock Donna och GR!F fortsättningsvis kommer att existera och att det skapas flera liknande verksamheter som utvecklas enligt de behov som finns och uppstår. Avslutningsvis önskar jag att dessa kvinnoseparatistiska verksamheter skapar samhällsdebatter där ifrågasättandet av de nuvarande normerna och maktordningarna leder till positiva förändringar som bidrar till jämställdhet.

KÄLLOR

Litteratur

Brinkmann, S. & Kvale, S., 2014, *Den kvalitativa forskningsintervjun*, Studentlitteratur AB, Lund, 412 s.

- Butler, J., 2007, *Genustrubbel – Feminism och identitetens subversion*, 2 uppl., Bokförlaget Daidalos AB, Göteborg, 254 s.
- Davidson, B. & Patel, R., 2011, *Forskningsmetodikens grunder – Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*, Studentlitteratur AB, Lund, 149 s.
- Hirdman, Y. 1990, *Genussystemet, demokrati och makt i Sverige*, Allmänna förlaget, Stockholm, 163 s.
- Jarlbro, G., 2006, *Medier, genus och makt*, Studentlitteratur AB, Lund, 168 s.
- Josefson, H., 2005, *Genus – Hur påverkar det dig?*, Bokförlaget Natur och Kultur, Stockholm, 126 s.
- Kuada, J., 2012, *Research Methodology. A Project Guide for University Students*, Samfundslitteratur, Frederiksberg, 139 s.
- Kulick, D., 1987, *Från kön till genus – Kvinnligt och manligt i ett kulturellt perspektiv*, Carlssons Bokförlag, Uppsala, 215 s.
- Lantz, A., 2013, *Intervjumetodik*, Studentlitteratur AB, Lund, 173 s.
- Thomsson, H., 2002, *Kvinnor, makt och förändring – att möta kvinnor i behov av stöd*, Studentlitteratur AB, Lund, 163 s.

Elektroniska källor

Coalition for Safer Spaces, skapad/publicerad 4.4.2010
Tillgänglig: <https://saferspacesnyc.wordpress.com/>
Hämtad: 26.4.2019

FemF: Työkaluja turvallisempaan tilaan
Tillgänglig: <http://www.femf.net/feminismimme.html#>
Hämtad 11.3.2019

Girls Rock! Finland

Tillgänglig: <https://www.girlsrockfinland.fi/>

Hämtad: 12.2.2019

HBL: Också kvinnor kan spela trummor, Jeanette Öhman, publicerad 1.3.2016

Tillgänglig: <https://www.hbl.fi/artikel/ocksa-kvinnor-kan-spela-trummor/>

Hämtad: 26.4.2019

Jämställdhetslag (1991:433), Sverige 1991, Karnov Open.

Tillgänglig: <https://open.karnovgroup.se/arbetsratt/SFS1991-0433>

Hämtad 27.4.2019

Selvitys: Suomen musiikkitoimiala näyttäytyy miesvaltaisena, Music Finland, publicerad 16.10.2017

Tillgänglig: <https://musicfinland.fi/fi/kuulumisia/selvitys-suomen-musiikkitoimiala-naeyttaeytyy-miesvaltaisena>

Hämtad 26.4.2019

Rock Donna

Tillgänglig: <https://www.rockdonna.com/>

Hämtad: 12.2.2019

ROKS, Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige

Tillgänglig: <https://www.roks.se/om-roks-roks-stallningstaganden/kvinnoseparatism-var-nar-hur-och-varfor>

Hämtad: 12.2.2019

Svenska Akademiens Ordbok: "matriarkat"

Tillgänglig: <https://www.saob.se/artikel/?seek=matriarkat&pz=1>

Hämtad 25.4.2019

Svenska Akademiens Ordbok: "patriarkat"

Tillgänglig: <https://www.saob.se/artikel/?seek=Patriarkat>

Hämtad: 25.4.2019

Sävy-klubis Facebook-sida

Tillgänglig: <https://www.facebook.com/savyklubi/>

Hämtad: 12.2.2019

Teesit tasa-arvon, monimuotoisuuden ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi musiikkialalla

Tillgänglig: <https://www.yhdenvertainenmusiikkiala.com/>

Hämtad 26.4.2019

Toteutuuko tasa-arvo musiikkialalla?, Minna Koivisto Nälkä.fi

Tillgänglig: <https://www.nalka.fi/artikkeli/minna-koivisto-toteutuuko-tasa-arvo-musiikkialalla/>

Hämtad: 26.4.2019

Valdes, Francisco: *Unpacking Hetero-Patriarchy: Tracing the Conflation of Sex, Gender & Sexual Orientation to Its Origins*, 1996, 8 Yale J.L. & Human.

Tillgänglig: <https://digitalcommons.law.yale.edu/yjlh/vol8/iss1/7>

Hämtad: 25.4.2019

Where are the women on the 'world's best guitarist' lists?, Daniel Lee, The Spinoff, 17.2.2019.

Tillgänglig: <https://thespinoff.co.nz/music/17-02-2019/where-are-the-women-on-the-worlds-best-guitarist-lists/>

Hämtad: 21.3.2019

BILAGOR

BILAGA 1. Kontaktmeddelande till intervjupersoner via e-post och Facebook-meddelanden

Hej xxxxx,

jag kontaktar dig angående medverkan i en intervju för mitt examensarbete.

Jag studerar kulturproducentskap på yrkeshögskolan Arcada och håller just nu på med mitt examensarbete. Min forskningsfråga är **Finns det behov av Safer Spaces**, och för att undersöka detta använder jag mig av Sävy-klubi som en case study. Jag har i ca 4 års tid agerat som en av producenterna av Sävy-klubi, som är en singer-songwriterklubb med fokus på kvinnliga singer-songwriters.

Jag intervjuar främst de som haft att göra med Sävy-klubi, d.v.s. Sävy-klubis grundare och producenter, men framförallt de som uppträtt på klubben och möjligen även medlemmar ur publiken. Utöver dessa, så tänker jag att det vore givande att även få en annan synvinkel på Safer Spaces just i samband med liknande verksamhet, som just den Rock Donna arrangerar.

Skulle du ha möjlighet med intervju den här veckan eller i början av nästa vecka?

Hör av dig om det skulle passa. Vore så bra om du hade tid för detta!

Det går även bra att ringa +358503465496

Vänliga hälsningar,

Anna-Stina Jungerstam

Kulturproducentstuderande

Yrkeshögskolan Arcada

+358503465496

BILAGA 2. Intervjufrågor till Sävy-klubis arrangörer

Intervjufrågor till Sävy-klubis grundare och producenter: Merikukka Kiviharju, Heini Lehväslaiho och Katja Luhtala

- 1. Kerro itsestäsi, mitä musiikki merkitsee sinulle ja omasta kehityksestäsi laulaja-lauluntekijänä.**
- 2. Koetko että musiikkiala on tasa-arvoinen?**

Millä tavalla koet että musiikkialan epätasa-arvo vaikuttaa sinuun esiintyvänä muusikkona?

Minkälaisia ongelmia tai haasteita sinä kohtaat naispuolisena muusikkona?

3. Millä tavoin musiikkialasta voisi tehdä tasa-arvoisemman?

Onko jotain erityistä mitä haluaisit muuttaa musiikkialalla yleisesti tai elävänmusiikintapahtumissa?

4. Kerro lyhyesti Sävy-klubin historiasta: mistä kaikki alkoi?

5. Mitä tavoitteita teillä oli klubin suhteen?

6. Olet myös itse esiintynyt Sävy-klubilla.

Onko Sävy-klubi sinusta erilainen verrattuna muihin samantyyliisiin laulaja-lauluntekijäklubeihin tai muihin elävänmusiikintapahtumiin?

7. Onko turvallisemman tilan konsepti sinulle tuttu?

8. Mitä ajattelet turvallisemman tilan luomisesta juuri esim. live-musiikkitapahtumissa?

Onko sille tarvetta? Oletko itse esiintyvänä muusikkona kokenut itsesi turvattomaksi lavalla tai live-musiikkitapahtumassa?

9. Tukeeko Sävy-klubi sinusta tätä konseptia? Millä tavalla?

10. Miten Sävy-klubia voisi kehittää? Pitäisikö jotain muuttaa?

11. Mitä ajattelet Sävy-klubin tulevaisuudesta? Onko klubille tarvetta?

12. Mikä olisi sinusta ideaali tulevaisuus? Minkälainen toivoisit tulevaisuuden musiikin esiintymislavojen olevan?

BILAGA 3. Intervjufrågor till Sävy-klubis uppträdande

1. Berätta om dig själv, musikens betydelse för dig och din utveckling som artist.

2. *Upplever du att det råder jämställdhet i din konstnärliga bransch?
På vilket sätt upplever du som musiker att musikbranschens ojämställdhet påverkar dig? Hurudana problem eller utmaningar stöter du på som kvinnlig musiker?*
3. *Hur kunde musikbranschen/musikscenen göras med jämlik?
Finns det något specifikt som du skulle vilja ändra på i musikscenen i stort eller live-musiksammanhang?*
4. *Hur kom du i kontakt med Sävy-klubi? Varför valde du att uppträda på Sävy-klubi?*
5. *Var du bekant med klubbens koncept? Vad tänkte du om den?*
6. *Har du upplevt någon skillnad på Sävy-klubi i jämförelse med andra liknande live-musikklubbar? Upplever du att du behandlats annorlunda på Sävy-klubi jämfört med uppträdande på andra live-musik sammanhang?*
7. *Är du bekant med konceptet Safer Space (säkrare utrymme)?*
8. *Vad är dina tankar om att skapa säkrare utrymmen i samband med musikevenemang?
Finns det ett behov för det? Har du själv som musiker upplevt osäkerhet på scen eller i live-musiksammanhang?*
9. *Tycker du att Sävy-klubi stöder Safer Space-konceptet? Om ja, på vilket sätt?*
10. *Hur kunde Sävy-klubi utvecklas? Finns det något du tycker att borde ändras?*
11. *Vad tänker du om Sävy-klubis framtid? Finns det ett behov för klubben i framtiden?*
12. *Vad är din ideala bild av framtiden? Hurudana önskar du att framtidens scener skulle vara?*

1. *Kerro itsestäsi, mitä musiikki merkitsee sinulle ja omasta kehityksestäsi laulaja-lauluntekijänä.*
2. *Koetko että musiikkialan epätasa-arvo vaikuttaa sinuun muusikkona? Millä tavalla? Kohtaatko tietynlaisia ongelmia tai haasteita naispuolisena muusikkona?*
3. *Millä tavoin musiikkialasta voisi tehdä tasa-arvoisemman? Onko jotain erityistä mitä haluaisit muuttaa musiikkialalla yleisesti tai elävänmusiikintapahtumissa?*
4. *Miten päädyit esiintymään Sävy-klubiin? Miksi halusit esiintyä Sävy-klubilla? Oliko klubin konsepti sinulle tuttu? Mitä ajatteli siitä?*
5. *Onko Sävy-klubi sinusta erilainen verrattuna muihin samantyyliisiin laulaja-lauluntekijä-klubeihin? Koetko että sinua kohdellaan eri tavalla Sävy-klubilla kuin muissa elävänmusiikintapahtumissa esiintyessä?*
6. *Onko turvallisemman tilan konsepti sinulle tuttu?*
7. *Mitä ajattelet turvallisemman tilan luomisesta juuri esim. live-musiikkitapahtumissa? Onko sille tarvetta? Oletko itse esiintyvänä muusikkona kokenut itsesi turvattomaksi lavalla tai live-musiikkitapahtumassa?*
8. *Tukeeko Sävy-klubi sinusta tätä konseptia? Millä tavalla?*
9. *Miten Sävy-klubiä voisi kehittää? Pitäisikö jotain muuttaa?*
10. *Mitä ajattelet Sävy-klubin tulevaisuudesta? Onko klubille tarvetta?*
11. *Onko sinusta tarvetta vielä johonkin toisenlaiseen livemusiikintapahtumaan joka jollain eri tavalla edistäisi tasa-arvoa?*
12. *Mikä olisi sinusta ideaali tulevaisuus? Minkälainen toivoisit tulevaisuuden musiikin esiintymislavojen olevan?*

BILAGA 4. Intervjufrågor till Sofie Fri-Xavier, Rock Donna

1. *Berätta om dig själv och din bakgrund, om musikens betydelse för dig och din utveckling som artist hittills.*
2. *Upplever du att det råder jämställdhet i din konstnärliga bransch?*
3. *På vilket sätt upplever du som musiker och producent att musikbranschens ojämställdhet påverkar dig? Hurudana problem eller utmaningar stöter du på?*
4. *Hur kunde musikbranschen/musikscenen göras med jämlik?*
Finns det något specifikt som du skulle vilja ändra på i musikscenen i stort eller livemusiksammanhang?
5. *Varför grundades Rock Donna?*
Kan du berätta kort vad Rock Donnans verksamhet består av?
Vad är din historik med Rock Donna och vad har du för roll i Rock Donna just nu?
6. *Är du bekant med konceptet Safer Space (säkrare utrymme)?*
Är det något som Rock Donna arbetar med?
7. *Vad är dina tankar om att skapa säkrare utrymmen i samband med musikevenemang?*
Finns det ett behov för det? Har du själv som musiker upplevt ett behov av säkrare utrymmen på scen eller i livemusiksammanhang?
8. *Är du bekant med Sävy-klubi?*
Anser du att det finns ett behov för Sävy-klubi? D.v.s. en klubb med fokus på kvinnliga singer-songwriters.
9. *Har du tankar på hur Sävy-klubi utvecklas? Finns det något du tycker att borde ändras? Vad tänker du om Sävy-klubis framtid? Finns det ett behov för klubben i framtiden?*
10. *Vad är din ideala bild av framtiden? Hurudana önskar du att framtidens scener skulle vara?*

11. Har du (ytterligare) tankar kring hur vi kunde skapa en mer jämlik och inkluderande musikbransch och musikscen?

Vad som behöver ske eller vad som behöver ändras för att skapa mer jämlik musikbransch? Vilka verktyg eller metoder kunde användas?

BILAGA 5. Intervjufrågor till Paula Mäkinen, GR!F

1. Kerro itsestäsi, mitä musiikki merkitsee sinulle ja kerro myös omasta kehityksestäsi muusikkona (ja musiikkialalla).

2. Koetko että musiikkiala on tasa-arvoinen?

Koetko että musiikkialan epätasa-arvo vaikuttaa sinuun muusikkona? Millä tavalla?

Kohtaatko tietynlaisia ongelmia tai haasteita naispuolisena muusikkona?

3. Millä tavoin musiikkialasta voisi tehdä tasa-arvoisemman?

Onko jotain erityistä mitä haluaisit muuttaa musiikkialalla yleisesti tai elävänmusiikintapahtumissa?

4. Kertoisitko lyhyesti GR!F:än toiminnasta:

Mistä GR!F:n toiminta alkoi tai miksi, ja mikä rooli sinulla on ollut siinä toiminnassa?

5. Onko turvallisemman tilan konsepti sinulle tuttu?

6. Onko turvallisemman tilan konsepti osa GR!F:n toimintaa? Millä tavalla ja miksi?

7. Mitä ajattelet turvallisemman tilan luomisesta juuri esim. live-musiikkitapahtumissa?

Onko sille tarvetta? Oletko itse esiintynyt muusikkona kokenut itsesi turvattomaksi lavalla tai live-musiikkitapahtumassa?

Oletko kokenut tarvetta erilaiselle live-musiikkitalalle kuin ne joissa olet ollut?

8. Onko Sävy-klubi sinulle tuttu?

9. Mitä ajattelet Sävy-klubin tulevaisuudesta? Onko Sävy-klubin kaltaiselle klubille tarvetta? Miksi?

10. Onko sinusta tarvetta vielä johonkin toisenlaiseen livemusiikintapahtumaan joka jollain eri tavalla edistäisi tasa-arvoa?

11. Mikä olisi sinusta ideaali tulevaisuus? Minkälainen toivoisit tulevaisuuden musiikin esiintymislavojen olevan?

BILAGA 6. Ytterligare beskrivning av den halvstrukturerade kvalitativa intervjun i tio punkter, enligt Brinkmann & Kvale (*Den kvalitativa forskningsintervjun*, 2014).

1. Livsvärld: Man utgår från intervjupersonens levda vardag i världen, med strävan att få en fördomsfri uppfattning om den verklighet som intervjupersonen lever i.
2. Mening: Intervjuaren försöker få fram en beskrivning och förståelse för den intervjuade personens livsvärld och för att kunna registrera och tolka den information som fås i intervjutillfället, bör intervjuaren ha kunskap om intervjuämnet och även kunna ta in både explicita beskrivningar (fakta) och underförstådd information (mening).
3. Det kvalitativa: Med den kvalitativa intervjun nås en precision i beskrivningen och noggrannhet i tolkningen av meningen, på samma sätt som man får fram en exakthet i kvantitativa mått.
4. Det deskriptiva: Intervjupersonen uppmuntras till att noggrannhet i sin beskrivning av sina upplevelser, känslor och handlingar, för att forskaren ska få fram många olika beskrivningar som i sin tur ger inblick i mångfalden, skillnader och variationer i ett fenomen.
5. Det specifika: Intervjuaren vill åt specifika beskrivningar av situationer och handlingar, istället för allmänna åsikter.
6. Medveten naivitet: Intervjuaren bör visa öppenhet och nyfikenhet under intervjun och inte ha förhandsbestämda uppfattningar. Intervjuaren bör lyssna efter vad som sägs och även vad som inte sägs, samtidigt som hen är kritisk mot sina egna antaganden och hypoteser och medveten om sina egna förutsättningar.

7. Fokusering: Intervjun är fokuserad på bestämda teman, som intervjuaren leder intervjupersonen till, utan att ge bestämda uppfattningar om dessa teman.

8. Mångtydighet: Den information som fås från intervjun kan vara mångtydiga och ibland även motsägelsefulla. Det är upp till intervjuaren att klargöra om de motsägelsefulla uttalandena berodde på brister i kommunikationen under intervjun eller det motsägelsefulla reflekterar de motsägelser som existerar i den värld intervjupersonen lever i.

9. Förändring: Intervjupersonens åsikter och uppfattningar kan ändras under intervjun till följd av att de frågor som ställts under intervjun gett intervjupersonen av nya insikter. Både intervjuaren och den intervjuade kan lära sig något nytt under intervjun.

10. Känslighet: Känsligheten för och kunskap om intervjuämnet påverkar den information som intervjuaren tar till sig från intervjupersonens uttalanden.

11. Mellanmänsklig situation: Intervjun är en interaktion mellan två människor, där kombinationen av dessa två skapar ett visst resultat. Med en annan intervjuare kommer det att vara en annorlunda interaktion och därmed fås en annan information.

12. Positiv upplevelse: En lyckad intervju kan vara oväntat berikande för intervjupersonen, i och med nya insikter om sin livssituation och om intervjuämnet. Det kan även vara en positiv upplevelse för intervjupersonen att få dela med sig av sina upplevelser och uppfattning om ett ämne åt någon som med stort intresse och lyhördhet försöker förstå intervjupersonen.